

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน
เพื่อพัฒนาจิตอาสา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนประจวบวิทยาลัย

นางสาวชาลิญา กลิ่นองกล

การศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2561

**The Effects of Using a Guidance Activities Package Focusing on Learning outside
the Classroom to Develop Volunteer-Mindedness of Mathayom Suksa I
Students at Prachuap Wittayalai School**

Miss Chaliya Klinjongkol

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance and Psychological Counseling

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2018

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาจิตอาสา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย

ชื่อและนามสกุล นางสาวชาลิญา กลิ่นจงกล

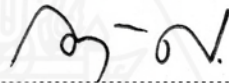
แขนงวิชา การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง

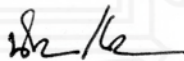
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2562

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน
เพื่อพัฒนาจิตอาสา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนประจวบวิทยาลัย

ผู้ศึกษา นางสาวชาลิญา กลิ่นจกกล รหัสนักศึกษา 2602800134

ปริญญา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลกา สบายยิ่ง ปีการศึกษา 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนประจวบวิทยาลัยก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561
โรงเรียนประจวบวิทยาลัย จำนวน 32 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
ได้แก่ (1) ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน จำนวน 8 กิจกรรม และ (2) แบบวัด
จิตอาสา มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยปรากฏว่า ภายหลังจากทดลอง นักเรียนที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการ
เรียนรู้นอกห้องเรียนมีจิตอาสาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ ชุดกิจกรรมแนะแนว การเรียนรู้นอกห้องเรียน จิตอาสา มัธยมศึกษา

Independent study title: The Effects of Using a Guidance Activities Package Focusing on Learning outside the Classroom to Develop Volunteer-Mindedness of Mathayom Suksa I Students at Prachuap Wittayalai School

Author: Miss Chaliya Klinjongkol; **ID:** 2602800134;

Degree: Master of Education (Guidance and Psychological Counseling);

Independent study advisor: Dr. Wunlapa Sabaiying, Associate Professor;

Academic year: 2018

Abstract

The purpose of this study was to compare the levels of volunteer-mindedness of Mathayom Suksa I students at Prachuap Wittayalai School before and after using a guidance activities package focusing on learning outside the classroom.

The research sample consisted of 32 Mathayom Suksa I students of Prachuap Wittayalai School during the second semester of the 2018 academic year, obtained by cluster sampling. The employed research instruments were (1) a guidance activities package focusing on learning outside the classroom consisting of eight guidance activities; and (2) a scale to assess volunteer-mindedness, with reliability coefficient of .92. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, and t-test

The research result showed that after the experiment, the post-experiment volunteer-mindedness level of the students who used the guidance activities package focusing on learning outside the classroom significantly increased over their pre-experiment counterpart level at the .01 level of statistical significance.

Keywords: Guidance activities package, Learning outside the classroom, Voluntary-mindedness, Mathayom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ประสบความสำเร็จได้ เนื่องจากได้รับความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระหลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระร่วม คือ รองศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง และรองศาสตราจารย์ ดร. นิรนาท แสนสา ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ดูแลเอาใจใส่ ติดตาม และเป็นกำลังใจในการทำงานนับตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทั้งสองท่าน และขอขอบคุณท่านทั้งสองเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์สุปรียา เชิดสวัสดิ์ อาจารย์สุขเกษม บุญประกอบพร และอาจารย์สขิล พรวิษณุ ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมืออย่างละเอียดในการนำไปใช้ทำงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณนายบุญชัย อังสวัสดิ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา อาจารย์ทุกท่าน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย ที่ให้ความช่วยเหลือทั้งทางตรงและทางอ้อมในการทำงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ทุกๆ ท่านในการให้บริการ ผู้รับบริการได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดี สำหรับสาขาศึกษาศาสตร์

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกุศลตอบแทนคุณ บิดา มารดา ครู คณาจารย์ และสถาบันการศึกษาที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา มีส่วนร่วมในการวางรากฐานการศึกษา อบรม และให้การสนับสนุนผู้วิจัยตลอดมา

ชาลิญา กลิ่นจกกล

สิงหาคม 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสา	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว	20
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้นอกห้องเรียน	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
แบบแผนการวิจัย	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับจิตอาสาของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อน และหลังการทดลองโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอก ห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา.....	50
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	52
สรุปการวิจัย	52
อภิปรายผล	54
ข้อเสนอแนะ	57
บรรณานุกรม	59
ภาคผนวก	65
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือหนังสือพิจารณาเครื่องมือ.....	66
ข แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ.....	73
ค ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาแบบวัดด้วยวิธีการหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC).....	77
ง ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบวัด.....	81
จ แบบวัดจิตอาสา.....	83
ฉ แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพิจารณาชุดกิจกรรมแนะแนว ที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา.....	86
ประวัติผู้ศึกษา	95

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ตารางเปรียบเทียบคุณธรรมตามหลักของจือจี้ ประเทศไต้หวัน กับพรหมวิหาร 4 ในสังคมไทย.....	18
ตารางที่ 3.1 ผลการพิจารณาคุณภาพของชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาจิตอาสา.....	42
ตารางที่ 3.2 เกณฑ์การให้คะแนนข้อความที่มีความหมายทางบวก.....	45
ตารางที่ 3.3 ข้อความที่มีความหมายทางบวก.....	45
ตารางที่ 3.4 ข้อความที่มีความหมายทางลบ.....	46
ตารางที่ 3.5 การแปลความหมายของแบบวัดจิตอาสา.....	46
ตารางที่ 3.6 แบบแผนการทดลอง One Group Pretest - Posttest Design.....	47
ตารางที่ 3.7 ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา.....	48
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	50
ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับจิตอาสาของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อน และหลังการทดลอง โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอก ห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสาในภาพรวมและรายด้าน.....	50

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ภาพที่ 2.1 แนวทางการดำเนินงานของมูลนิธิพุทธรักษา	16
ภาพที่ 2.2 กระบวนการปลูกฝังคุณธรรมของมูลนิธิ	17
ภาพที่ 2.3 กระบวนการมีส่วนร่วมในการศึกษาของมูลนิธิ	17

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนการขับเคลื่อนของนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ปี พ.ศ. 2550 – 2551 ได้ให้ความสำคัญในการเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และสถาบันการศึกษา (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551. น. 1 - 4)

หลักการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งกำหนดผ่านกรอบ (framework) ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษานี้ จัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กฎหมาย ยุทธศาสตร์และแผนงานทั้งหลายเหล่านี้ ต่างมีอุดมการณ์เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและความสามารถสูง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งยังคาดหวังให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อเป้าหมายของการพัฒนาประเทศสู่ ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education, DOE Thailand) หมายถึง คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยคนไทย 4.0 จะต้องธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก นั่นคือเป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมและด้านพลเมืองที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะด้านพลเมืองที่เข้มแข็งได้กำหนดไว้ว่า ผู้เรียนสามารถแยกแยะผิดถูก ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของตน

โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม มีจิตอาสา รักท้องถิ่นและประเทศชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2561, น. 1 - 3)

จิตอาสาเป็นคุณธรรม จริยธรรม ประการหนึ่งที่ต้องการมีหรือให้เกิดขึ้นในสังคมไทย จิตอาสา หมายถึง ความสำนึกของบุคคลที่มีต่อสังคม ส่วนรวม โดยการเอาใจใส่ และการช่วยเหลือ ผู้ที่มีจิตอาสาจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่อาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น การเสียสละเงิน สิ่งของ เวลา แรงกาย และสติปัญญาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน (พระไพศาล วิสาโล, 2544; มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ, 2550, น. 1 – 3)

จิตอาสาถือเป็นคุณธรรมจริยธรรมที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จิตอาสาเป็นพฤติกรรม การเป็นผู้ให้ ช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ อาสาทำประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ด้วยความเต็มใจ และไม่หวัง สิ่งตอบแทน การที่คนในสังคมมีจิตอาสาจะทำให้คนในสังคมเป็นสังคมแห่งการแบ่งปัน เอื้อเฟื้อ ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวที่ไม่ใช่เฉพาะปัญหาของตน มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น ด้วยความยินดีและเต็มใจเสียสละในรูปแบบต่างๆ เช่น การเสียสละเวลาเพื่อส่วนรวมคิดร่วม แก้ปัญหาของส่วนรวม

นพ.สุริยเดว ทรีปาตี (2552, ออนไลน์) ผู้จัดการแผนงานสุขภาวะเด็กและเยาวชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้กล่าวไว้ในงาน “มหกรรม Teen Town” ว่า ผลสำรวจความมีจิตอาสาในเด็กพบว่า เด็กไทยทั่วประเทศมีจิตอาสาเพียงร้อยละ 34 ในขณะที่เด็กกรุงเทพฯ มีจิตอาสาน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 20

ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการขาดจิตอาสาของคนในสังคม ส่งผลให้เกิดความเห็นแก่ตัว แข่งแย่ง ทะเลาะเบาะแว้ง เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก ชิงดีชิงเด่น การช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง ความมีน้ำใจไมตรีน้อยลง ไม่เคารพสิทธิผู้อื่น ขาดการยึดถือประโยชน์ส่วนรวม ทำให้ชุมชนอ่อนแอ เพราะต่างคนต่างอยู่ไม่มีการพัฒนา และยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมประเทศอื่น และจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านมาผู้วิจัย พบว่า นักเรียนยังขาดความตระหนักคิดที่จะทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ขาดความรับผิดชอบที่ควรพึงปฏิบัติต่อสังคม ไม่เห็นความสำคัญของการเป็นผู้ให้ เสียสละช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน ดังนั้น เพื่อเป็นการลดปัญหาสังคมและพัฒนาประเทศ ควบคู่กันไป จึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการส่งเสริมจิตอาสาให้คนในสังคม โดยเฉพาะนักเรียนซึ่งจะเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยในอนาคตได้ตระหนักถึงและเห็นคุณค่าของการเป็นผู้ให้มากกว่าการเป็นผู้ได้ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักเสียสละ ไม่เอาใจเอาเปรียบผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาสมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยกันรับผิดชอบต่อคุณแลร์กษาสมบัติส่วนรวมใช้สมบัติส่วนรวมอย่างประหยัดทะนุถนอม

ไม่ทำลาย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวเคารพในสิทธิและหน้าที่ในการอยู่ร่วมกันในสังคมร่วมกันช่วยคิดช่วยทำช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและมีความมุ่งมั่นพัฒนาสังคมให้มีความสุขและนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

การจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตอาสาให้นักเรียนต้องทำอย่างต่อเนื่องยั่งยืนและสม่ำเสมอ โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน เนื่องจากการพัฒนานักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาพื้นฐานทางด้านจิตใจที่ดีงามเพื่อเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของชาติในอนาคตต่อไป (สุริน ฌ อยุธยา, 2553, น. 1 – 3)

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้เชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2545, น. 6) ชุดกิจกรรมแนะแนวจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจ ในการนำมาพัฒนาจิตอาสาของนักเรียน เพราะชุดกิจกรรมจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาในด้านต่างๆ ได้ ทั้งนี้ สมร ทองดี และปราณี रामสูตร (2555, น. 8-10) ยังได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินกิจกรรมแนะแนวหากกระทำได้เหมาะสมจะส่งผลดีต่อผู้รับบริการในการแก้ปัญหา เช่น การทะเลาะวิวาท พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ปัญหายาเสพติด การขาดระเบียบวินัย ขาดคุณธรรม จริยธรรมและจิตอาสา ซึ่งหากได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม โดยใช้กระบวนการทางการแนะแนวจะเป็นแนวทางหนึ่งที่ใช้แก้ปัญหาได้ ซึ่งส่งผลดีทั้งผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้อง ชุมชน สังคม ใต้แก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง แล้วยังสามารถสร้างคุณประโยชน์ต่อสังคม ช่วยให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สังคมปรารถนาให้เกิดขึ้น ดังนั้น การจัดกิจกรรมแนะแนวควรมีหลากหลายวิธีไม่เฉพาะกิจกรรมในห้องเรียนเท่านั้น ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ ภูมิศาสตร์สิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม กล้าแสดงออก มีมนุษยสัมพันธ์ มีความเป็นกันเอง ร่วมงานกับผู้อื่นได้ ซึ่งเป็นอีกแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง

กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่ามากในการขยายขอบข่ายของความคิด ความรู้และเพิ่มพูนทักษะของผู้เรียนนับเป็นกิจกรรมที่ช่วยผสมผสานในการเรียนการสอนในห้องเรียนได้ผลสมบูรณ์ขึ้นอย่างแท้จริง กล่าวได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนเป็นการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีมีประสิทธิผลมากที่สุด โดยเป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง การเรียนรู้จะเริ่มที่วัตถุประสงค์ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน การรับรู้ทางประสาทสัมผัสต่างๆ สามารถจัดได้ง่ายและครบถ้วนในการศึกษานอกห้องเรียนไม่ว่าจะเป็นการมองสังเกต สัมผัส ได้ยิน ได้เห็น ได้กลิ่น เป็นการเรียนที่มีชีวิตชีวาเต็มไปด้วยความ

กระตือรือร้นของผู้เรียน ตลอดจนเป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาในเชิงสร้างสรรค์ ผู้เรียนกับผู้สอน ได้วางแผนร่วมกัน ความรู้ไม่จำเป็นต้องเกิดในห้องสี่เหลี่ยมเท่านั้น ทุกสิ่งทุกอย่างที่พบเห็นล้วนมีความหมาย และก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น ครูผู้สอนมีบทบาทในการให้คำแนะนำ สอนวิธีที่จะแสวงหาความรู้ แสวงหาคำตอบด้วยตนเอง การเรียนการสอนจะกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความกระตือรือร้น ใฝ่หาความรู้ และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ และความคิดใหม่ๆ เสมอเป็นการเรียนที่มีชีวิตชีวา

ดังที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การที่จะให้บุคคลเกิดจิตอาสาจะต้องมีการสร้างจิตสำนึกปลูกฝังและการลงมือปฏิบัติจริงตั้งแต่เด็ก หากเด็กได้รับการอบรม สั่งสอนให้มีจิตอาสาต่อผู้อื่นและสังคมหรือสาธารณะจะเป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรม ให้เกิดขึ้นกับบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากภายในกายของคน “จิตอาสา” เป็นความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้ผู้คนรู้จัก การเสียสละ การร่วมแรงร่วมใจร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อสังคมและส่วนรวม อีกทั้งจะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคม การช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต อันจะเป็นหลักในการดำเนินชีวิตเป็นการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขกับสังคมอย่างได้ผลในเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมแนะแนว นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาจิตอาสาของนักเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนมาช่วยเสริมสร้างและพัฒนาจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้ นักเรียนมีจิตอาสามากขึ้น สามารถนำไปเป็นแบบอย่างพัฒนาจิตอาสาให้แก่ นักเรียนและได้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาจิตอาสาต่อไป

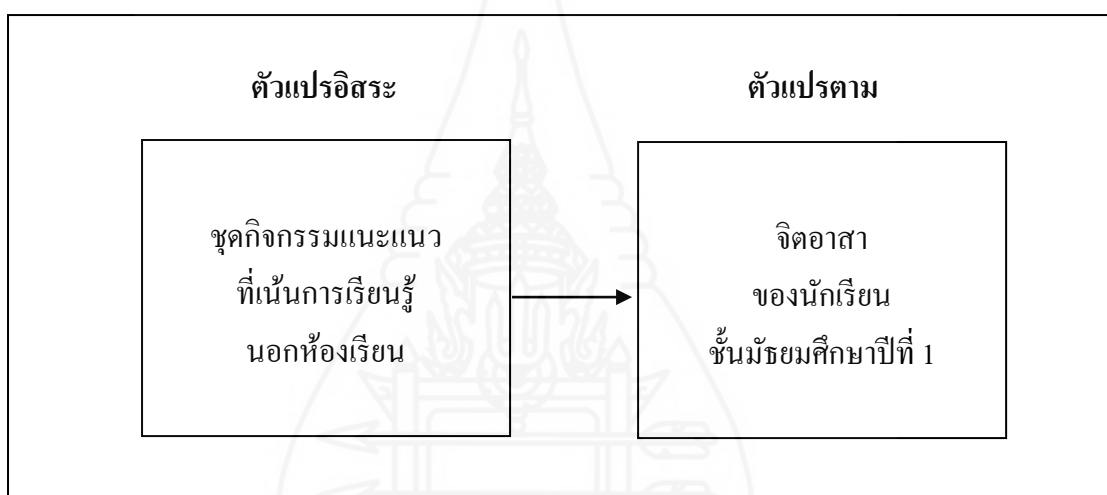
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบจิตอาสาของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory) ของ Bandura ที่ใช้เป็นฐานคิดในการเปรียบเทียบการมีจิตอาสาที่เกิดจากการเรียนรู้นอกห้องเรียน และถือว่าการเรียนรู้ก็เป็นผลของการปฏิสัมพันธ์

ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม โดยผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกันเชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม (Moral Development Theory) ของ Kohlberg ที่ใช้เป็นฐานคิดในการสร้างจริยธรรมด้านการมีจิตอาสาของนักเรียน ซึ่งนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาจะมีจริยธรรมเป็นตามกฎเกณฑ์ทางสังคม (Conventional level) จะแสดงพฤติกรรมตามความคาดหวังของผู้ปกครอง บิดา มารดา กลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกหรือของชาติ เป็นสิ่งที่ควรจะทำหรือทำความผิด เพราะกลัวว่าตนจะไม่ใช่ที่ยอมรับของผู้อื่น ผู้แสดงพฤติกรรมจะไม่คำนึงถึงผลตามที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเองถือว่าความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดีเป็นสิ่งสำคัญ การส่งเสริมจิตอาสาต้องประยุกต์ใช้ทฤษฎีแนวคิดและกระบวนการพัฒนาที่หลากหลายโดยผ่านกิจกรรมจิตอาสาเกี่ยวกับการอาสาพัฒนาต่างๆ จนกลายเป็นอุปนิสัยและแสดงพฤติกรรมที่มีลักษณะของจิตอาสาออกมา (ภาพที่ 1.1)

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

หลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนนักเรียนมีจิตอาสาสูงขึ้น

5. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังทดลอง โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

5.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 12 ห้อง นักเรียน 487 คน

5.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 ห้อง นักเรียน 32 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

5.3.1 *ตัวแปรอิสระ* ได้แก่ ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน

5.3.2 *ตัวแปรตาม* ได้แก่ จิตอาสา

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของคำหลัก (Keyword) ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ดังนี้

6.1 *จิตอาสา* หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในลักษณะการเป็นผู้ให้ช่วยเหลือผู้อื่น อาสาทำประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน ผู้ที่มีจิตอาสา จะแสดงออกถึงการอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น การเสียสละเงิน สิ่งของ เวลา แรงกาย และสติปัญญา โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

6.1.1 *ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น* หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในลักษณะมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมื่อเกิดสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความรู้สึกที่ต้องการช่วยเหลือหรือทำประโยชน์ให้ผู้อื่นได้รับความสุข ได้แก่ การอำนวยความสะดวก แบ่งปันสิ่งของ ให้คำแนะนำและชักจูงไปในทางที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่นหรือการให้กำลังใจ ปลอบใจ เป็นการกระทำที่ไม่หวังผลตอบแทน

6.1.2 *ด้านการเสียสละเพื่อสังคม* หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในลักษณะถึงความมีน้ำใจ การสละเวลา สิ่งของ แรงกายและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่สังคม เป็นการกระทำด้วยความเต็มใจไม่มีใครบังคับ

6.1.3 *ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม* หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนถึงความตั้งใจในการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นต่อสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม คือ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน กล้าเสนอความคิดเห็นในทางที่สร้างสรรค์สังคม ได้แก่ การตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย

จนสำเร็จ โดยไม่ละทิ้งหรือหลีกเลี่ยงการทำงาน มีความเพียรพยายาม ช่วยเหลือผู้อื่น สนใจปัญหาของสังคมและเสนอความคิดในการแก้ปัญหา

6.2 ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน หมายถึง เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน ส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญาในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างมีเป้าหมาย เสริมสร้างทักษะชีวิต คุณิกะทางอารมณ์ และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจากการสังเกต สัมผัส ได้ยิน ได้เห็น ได้กลิ่น และเป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาในเชิงสร้างสรรค์ นักเรียนกับครูผู้สอนได้วางแผนร่วมกัน ครูผู้สอนมีบทบาทในการแนะนำสอนวิธีที่จะแสวงหาความรู้ นักเรียนจะแสวงหาคำตอบด้วยตนเองเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเป็นผู้มีความกระตือรือร้น ใฝ่หาความรู้ สร้างสรรค์ สิ่งใหม่และความคิดใหม่ๆ อยู่เสมอเป็นการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้นักเรียนมีจิตอาสามากขึ้นและสามารถนำไปเป็นแบบอย่างและพัฒนาจิตอาสาให้แก่ นักเรียนต่อไป

7.2 ได้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาจิตอาสา

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว ที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมโดยค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย ครอบคลุมหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสา
  - 1.1 ความหมายของจิตอาสา
  - 1.2 ความสำคัญของจิตอาสา
  - 1.3 องค์ประกอบและลักษณะของผู้ที่มีจิตอาสา
  - 1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสา
  - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว
  - 2.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนว
  - 2.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว
  - 2.3 ขอบข่ายของกิจกรรมแนะแนว
  - 2.4 ลักษณะของกิจกรรมแนะแนว
  - 2.5 แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว
  - 2.6 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมแนะแนว
  - 2.7 การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว
  - 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้นอกห้องเรียน
  - 3.1 ความหมายของการเรียนรู้นอกห้องเรียน
  - 3.2 การศึกษานอกห้องเรียนมีลักษณะอย่างไร
  - 3.3 การจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยผ่านประสบการณ์
  - 3.4 คุณค่าและความสำคัญของการศึกษานอกห้องเรียน
  - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้นอกห้องเรียน

1. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสา

1.1 ความหมายของจิตอาสา

คุณฎี ไชยชนะ (2550, น. 61) ได้ให้ความหมาย จิตอาสา ไว้ว่าหมายถึง ความสำนึกของบุคคลที่มีต่อสังคม ส่วนรวมโดยการเอาใจใส่และการช่วยเหลือ ผู้ที่มีจิตอาสาจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมจิตอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น การเสียสละเงิน สิ่งของ เวลา ร่างกาย และสติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน

ธานีษฐ์ กองแก้ว (2550, น. 58) กล่าวว่า จิตอาสา หมายถึง คนที่มีจิตใจอาสาช่วยเหลือ อยากให้ ผู้อื่นมีความสุข คนที่มาช่วยกิจกรรมจิตอาสา ก็คือ “อาสาสมัคร” คือ บุคคลที่อาสาเข้ามาช่วยเหลือสังคมด้วยความสมัครใจ เสียสละ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ป้องกันแก้ไขพัฒนาสังคม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550, น. 22) ได้ให้ความหมายของจิตอาสา คือ ความสำนึกของบุคคลที่มีต่อสังคม ส่วนรวม โดยการเอาใจใส่และการช่วยเหลือ ผู้ที่มีจิตอาสาจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่อาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น การเสียสละเงิน สิ่งของ เวลา แรงกาย และสติปัญญาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน

ศุภย์คุณ ธรรม (2550, น. 41) จากการทบทวนเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม ได้ให้ความหมายจิตอาสา หมายถึง จิตที่พร้อมจะสละเวลา แรงกาย สติปัญญา เพื่อสาธารณประโยชน์ เป็นจิตที่มีความสุขเมื่อได้ทำความดี อันเกิดจากพื้นฐานความคิด 4 ประการหลัก ได้แก่

1. เป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมมิใช่เพื่อส่วนตัว
2. เป็นการกระทำอย่างสมัครใจ
3. เป็นการกระทำที่ไม่มุ่งหวังผลตอบแทน ในรูปสินจ้างรางวัล
4. เป็นการอุทิศกำลังกาย กำลังใจ และเวลาให้ส่วนรวม ไม่ใช่อุทิศกำลังทรัพย์แต่เพียงอย่างเดียว

เพียงอย่างเดียว

เครือข่ายจิตอาสา (ม.ป.ป. อ้างถึงใน มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ, 2551, น. 3) ได้ให้ความหมายของจิตอาสาว่า หมายถึง จิตที่ยกระดับปัญญาภายในและสำนึกสาธารณะนำไปสู่การมีส่วนร่วมเพื่อสร้างสังคมที่เป็นธรรมและสันติ

วราพร วันไชยธนวงศ์ และคณะ (2551, น. 2) ได้ให้ความหมายว่า คือ ความสมัครใจ เต็มใจ ตั้งใจทำ และเสียสละทั้งแรงกายแรงใจหรือทรัพย์สินในการกระทำหรือสิ่งที่เป็น

ประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทนและมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. ความสมัครใจ เป็นการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยความพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น และเป็นการอาสาสมัครที่จะกระทำสิ่งนั้น เช่น ความสมัครใจพร้อมที่จะช่วยเหลือ การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยความสมัครใจ ความสมัครใจในการกระทำกิจกรรม

2. ความเต็มใจ เป็นความรู้สึกของนักศึกษาพยาบาลที่ยินดีให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น เช่น สิ่งที่เราสมัครทำด้วยความเต็มใจ การให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจมาจากความรู้สึกที่แท้จริง ความรู้สึกที่อยากทำด้วยความเต็มใจ

3. การเสียสละ เป็นการกระทำที่ช่วยเหลือแก่ผู้อื่นด้วยความรู้สึกที่กระทำด้วยความมุ่งมั่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เช่น การมีใจรักอยากช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน การทำ ประโยชน์ต่างๆ แก่ส่วนรวมไม่หวังผลประโยชน์ ความรู้สึกมุ่งมั่นตั้งใจช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ สังคมที่เดือดร้อน

สุดาพรรณ บินนอก (2551, น.4) ได้ให้ความหมายจิตอาสาว่า จิตอาสาหรือจิตสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมการช่วยเหลือและเสียสละต่อสังคมที่เกิดขึ้น โดยความสมัครใจ ด้วยจิตวิญญาณ มีความรัก มีความเอื้ออาทรและมีส่วนร่วมในการอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมอย่างเต็มใจมีการแสดงออกโดยการอาสาไม่มีใครบังคับ

โครงการเอไอเอส แบ่งปันน้ำใจ คืนกำไรสู่สังคม (2552, น.1) กล่าวว่าจิตอาสา คือ การทำงานด้วยความเต็มใจที่จะตอบแทนและช่วยเหลือสังคมเป็นการให้ออกมาจากจิตใจ มิใช่จำเป็นต้องทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพราะการมีจิตอาสาต้องยอมเสียสละความสุขส่วนตัวแม้กระทั่งเวลาแรงกายแรงใจเพื่อช่วยเหลือผู้หรือสังคม

โครงการ CAT จิตอาสาผู้ช่วยสอน (2552, น. 1) กล่าวว่าจิตอาสา คือ การทำงานเพื่อสังคมด้วยความสมัครใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนทำด้วยจิตสำนึกภายใต้จิตวิญญาณ โดยยึดหลักว่าเป็นสิ่งที่ควรกระทำและเป็นความรับผิดชอบสังคมที่ไม่ใช่ภารกิจต้องทำตามหน้าที่หรือถูกบังคับ

ประวิตร พิสุทธิโสภณ (2552, น. 1) กล่าวว่า จิตอาสา หมายถึง ผู้ที่มีจิตใจที่เป็นผู้ให้ เช่น ให้สิ่งของให้เงิน ให้ความช่วยเหลือด้วยกำลังร่างกาย แรงสมอง ซึ่งเป็นการเสียสละ สิ่งของตนเองมี แม้กระทั่งเวลาเพื่อแผ้วแผไ้กับส่วนรวมอีกทั้งยังช่วยลด "อัตรดา" หรือความเป็นตัวเป็นตนของตนเองลงได้บ้าง

ปิยนาด สรวินุต (2552, น.2) กล่าวว่าจิตอาสา คือจิตที่พร้อมจะให้หรือเสียสละเวลา แรงกาย สติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน

อนิฆฎา แจ็งเอี่ยม (2553, น.3) ได้ให้ความหมายของจิตอาสาว่า จิตอาสา หมายถึง จิตใจที่เห็นแก่ผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัวเอง มีน้ำใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถแสดงออกมาได้ในหลายรูปแบบทั้งการให้รูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนการอาสาเพื่อช่วยเหลือสังคม

พระไพศาล วิสาโล (2554, น.12) กล่าวว่า จิตอาสา คือ จิตที่ไม่นิ่งดูคายนต่อสังคม หรือความทุกข์ยากของผู้อื่น และปรารถนาเข้าไปช่วย ไม่ใช่ด้วยการให้ทาน ให้เงิน แต่ด้วยการ สละเวลา ลงแรงเข้าไปช่วย และด้วยจิตที่เป็นสุขที่ได้ช่วยผู้อื่น ซึ่งไม่ใช่การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น หรือเพื่อส่วนรวมอย่างเดียวแต่ยังเป็นการพัฒนาจิตวิญญาณของเราด้วย

ประพีร์พรรณ ภาณวะวัฒน์ (2556: 1-2) กล่าวว่า จิตอาสา คือ ความคิดและการกระทำที่อยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์และมีความสุขด้วยการช่วยเหลือหรือให้ของเราเอง ไม่ว่าจะเป็น การให้เงิน ให้ทอง หรือให้ข้าวของ ไปจนถึงการให้แรงงาน แรงสติปัญญา ให้เวลา ให้กำลังใจ ในรูปแบบหรือวิธีต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงอัตราตัวตนและที่สำคัญ คือ โดยไม่หวังผลประโยชน์หรือตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น

สุภาพร ทศพระรินทร์ (2556, น.55) ให้ความหมายว่า จิตอาสา หมายถึง จิตแห่งการ ให้ความดีงามทั้งปวงแก่เพื่อนมนุษย์โดยเต็มใจ สมครใจ อิ่มใจ ซาบซึ้งใจ ปิติสุข ที่พร้อมจะเสียสละ แรงกาย และสติปัญญาเพื่อสาธารณประโยชน์ในการทำกิจกรรม หรือสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน และมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น เป็นจิตที่ไม่นิ่งดูคายนเมื่อพบเห็นปัญหา หรือความทุกข์ยากที่เกิดขึ้นกับผู้อื่น เป็นจิตที่มีความสุขเมื่อ ได้ทำความดี และเห็นน้ำตาเปลี่ยนเป็น รอยยิ้ม เป็นจิตที่เปี่ยมบุญ คือ ความสงบเย็น และพลังแห่งความดี อีกทั้งยังช่วยลด “อัตตา” หรือ ความเป็นตัวตนของตนเองลงได้บ้าง

จิตอาสา หมายถึง สำนักของบุคคลที่มีต่อส่วนรวม เป็นจิตที่เป็นผู้ให้ คิดดี คิดทางบวก มีความหวังดีต่อผู้อื่น เป็นความสมครใจ เต็มใจตั้งใจทำ อยากช่วยเหลือ โดยไม่หวัง ผลตอบแทน และส่งผลให้เกิดความสุขทางจิตใจ มีการแสดงพฤติกรรมที่อาสาทำประโยชน์ เพื่อส่วนรวม การงดเว้นการกระทำที่จะส่งผลให้เกิดความชำรุดเสียหาย การมีส่วนร่วมดูแลรักษา และเคารพสิทธิของบุคคลอื่นในการใช้ทรัพย์สินส่วนรวม (วิชัย วงษ์ใหญ่ ม.ป.ป. น. 1)

สรุป จิตอาสา (Volunteer mind) หมายถึง การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสียสละเวลา สิ่งของ เงินทอง แรงกาย สติปัญญา เพื่อสาธารณประโยชน์ เป็นจิตใจที่มีความสุขเมื่อได้ทำความดี การช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมเพื่อให้ผู้อื่นมีความสุขด้วยความสมครใจ อิ่มใจ ซาบซึ้งใจ ปิติสุข มีคุณค่าและพัฒนาจิตวิญญาณให้สูงขึ้น เป็นจิตที่เป็นสุข เพื่อได้ทำความดี อยากช่วยเหลือผู้อื่นโดย ไม่หวังสิ่งตอบแทน เป็นจิตที่พร้อมจะสละเวลา แรงกาย และสติปัญญา ซึ่งเป็นสิ่งที่ตนเองมีเพื่อ บำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม มีความเมตตา กรุณา เป็นจิตที่เปี่ยมด้วยความสงบเย็นและเต็มไปด้วย

พลังแห่งความดี เพื่อสร้างสังคมที่เป็นธรรมและสันติ อีกทั้งยังช่วยลด “อัตรตา” หรือความเป็นตัวเป็นตนของตนเองลงได้บ้าง

จิตอาสา (Volunteer mind) หมายถึง จิตใจที่คิดช่วยเหลือผู้อื่น จิตใจที่เป็นผู้ให้ เช่น ให้สิ่งของ ให้เงิน ให้ความช่วยเหลือด้วยกำลังร่างกาย แรงสมอง ซึ่งเป็นการเสียสละสิ่งที่ตนเองมีแม้กระทั่งเวลา โดยมีปัญหาเป็นเครื่องกำกับ เป็นการกระทำที่ไม่เบียดเบียนตัวเอง ส่งผลให้แสดงพฤติกรรมหลัก 3 ด้าน ได้แก่ 1) การช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน 2) การเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และ 3) การมุ่งมั่นพัฒนาสิ่งรอบตัวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

1.2 ความสำคัญของจิตอาสา

วิชัย วงษ์ใหญ่ (ม.ป.ป. น. 2) กล่าวถึงความสำคัญของจิตอาสา ดังนี้

1. ทำให้บุคคลมีความคิดขั้นสูง ช่วยยกระดับจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยเมตตา เพราะจิตอาสามุ่งเน้นการให้มากกว่าการรับ ทำให้ได้พบความสุขที่เกิดจากการให้ซึ่งเป็นความสุขที่มีคุณค่ากว่าความสุขที่เกิดจากการได้รับ

2. บุคคลที่มีจิตอาสาย่อมเป็นที่รักใคร่ของบุคคลรอบข้าง เพราะมองเห็นคุณค่าในความคิดที่มีอยู่ในบุคคลนั้น มากกว่ามูลค่าของทรัพย์สินใดๆ นอกจากนี้ยังเป็นการผูกมิตรแท้ได้อย่างยั่งยืน

3. ทำให้สังคมมีการแบ่งปัน การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันดูแลรักษาสถิงของสาธารณะ เพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันรวมทั้งสิ่งแวดล้อมรอบตัว

4. ทำให้สังคมน่าอยู่และเป็นสังคมคุณภาพที่ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกัน ได้พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

พระครูประโชติธรรมาภิรมย์ (อ้างถึงใน ปิยนาด สรวิสุต, 2552) กล่าวว่า จิตอาสาเป็นการทำจิตของเราให้เบิกบาน อย่าให้จิตของเราขุ่นข้น ทำงานร่วมกันระหว่างกาย (ภายนอก) และจิตใจ (ภายใน) การทำงานอาสา คือ การทำงานที่ไม่มุ่งหวังผลประโยชน์จึงทำให้เราทำงานอย่างเบิกบาน สนุกสนาน มีจิตเสมือน น้ำไหลหล่อเลี้ยงชีวิตปฏิบัติแล้วก่อให้เกิดประโยชน์มากมายต่อตนเอง ผู้อื่น สังคม และประเทศชาติแต่ถ้าหากทำงานหวังผลตอบแทนแล้วไม่ได้รับสามารถทำให้จิตขุ่นข้นด้วยอารมณ์ท้อแท้เหมือนน้ำขุ่นข้นด้วยตะกอน ทั้งจิตใจเกิดอดตันเวลานั้นจะขี้มไม่ออก จากคำกล่าวของพระครูประโชติธรรมาภิรมย์ ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการมีจิตอาสาว่านอกจากจะเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลทำงานหรือกิจกรรมเพื่อสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติแล้ว ก็ยังมีผลให้บุคคลมีจิตอาสา นั้นมีความสุข ดังเช่น คำกล่าวของท่านที่ว่า “จิตอาสาเป็นการทำจิตของเราให้เบิกบาน”

พระไพศาล วิสาโล (2550, น. 43 - 46) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของจิตอาสาไว้ว่า การที่บุคคลมีจิตอาสาจะจัดการให้เราก็จะรับด้วยในเวลาเดียวกัน เพราะมักเกิดสิ่งสำคัญกับตัวเรา คือ ความสุขที่มีมากกว่าการให้ด้วยเต็มไปด้วยความปรารถนาดี ความสุข และความภาคภูมิใจ รวมทั้งยังเป็นการทำให้ชีวิตมีพลังในการสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ให้กับสังคมอีกด้วย

จิตอาสาจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเรามีความตระหนักว่าเราเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพราะฉะนั้นจิตอาสาไม่ได้มีความหมายแค่การช่วยเหลือคนที่เดือดร้อนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการช่วยเหลือส่วนรวม ซึ่งเกิดจากความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมด้วย พูดอีกอย่างหนึ่งก็คือ คนที่มีจิตอาสานอกจากจะทำงานสังคมสงเคราะห์หรือบำเพ็ญประโยชน์แบบมูลนิธิป่อเต็กตึ๊งแล้วยังทำงานในลักษณะอื่นด้วย เช่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการปฏิรูปสังคมหรือช่วยให้สังคมดีขึ้น เช่น เป็นอาสาสมัครณรงค์ส่งเสริมประชาธิปไตยต่อต้านคอร์รัปชัน อย่างนี้ก็เรียกว่าจิตอาสาทั้งสิ้น (พระไพศาล วิสาโล 2554, น. 11)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความสำคัญของจิตอาสา ก่อให้เกิดประโยชน์มากมายทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น สังคม และประเทศชาติ จิตอาสาทำให้นักคนมีความสุข เป็นที่รักใคร่ของผู้อื่น เกิดมิตรภาพที่แท้จริง สังคมน่าอยู่เป็นสังคมที่มีคุณภาพ และทำให้ชีวิตมีพลังสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ให้กับชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

1.3 องค์ประกอบและลักษณะของผู้ที่มีจิตอาสา

อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553, ออนไลน์) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีจิตอาสาไว้ ดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านความคิด เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับความคิดที่เป็นส่วนของการรับรู้หรือเกิดความรับรู้ของสำนึกเป็นหลัก เช่น การรับรู้ ความทรงจำ ความมีเหตุผล และการใช้ปัญญา เป็นต้น 2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก เป็นส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งจะเป็นสิ่งกระตุ้นความคิดอีกต่อหนึ่ง เป็นส่วนของความรู้สึกทางใจของสำนึก

ลักษณะของพฤติกรรมจิตอาสา หมายถึง การกระทำของบุคคลที่แสดงออกถึงลักษณะพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ ได้แก่ พฤติกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น พฤติกรรมการเสียสละเพื่อสังคม พฤติกรรมมุ่งมั่นพัฒนาสังคม แสดงออกถึงลักษณะพฤติกรรมความรับผิดชอบและพฤติกรรมมีระเบียบวินัย พฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะแสดงออกถึงลักษณะพฤติกรรมบำเพ็ญประโยชน์และพฤติกรรมดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ โดยแต่ละพฤติกรรมมีลักษณะ ดังนี้

1. การช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง การแสดงถึงลักษณะมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมื่อเกิดสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความรู้สึกที่ต้องการช่วยเหลือหรือทำประโยชน์ให้ผู้อื่นได้รับความสุข ได้แก่ การอำนวยความสะดวก แบ่งปันสิ่งของให้คำแนะนำและชักจูงไปในทางที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น หรือการให้กำลังใจ ปลอบใจ เป็นการกระทำที่ไม่หวังผลตอบแทน

2. การเสียสละเพื่อสังคม หมายถึง การแสดงลักษณะถึงความมีน้ำใจ การสละเวลา สิ่งของ แรงกายเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่สังคม เป็นการกระทำด้วยความเต็มใจไม่มีใครบังคับ

3. มุ่งมั่นพัฒนาสังคม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตั้งใจในการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นต่อสังคม ประกอบด้วยพฤติกรรมที่แสดงลักษณะดังนี้

3.1 ความรับผิดชอบต่อสังคม คือ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน กล่าวเสนอความคิดเห็น ในทางที่สร้างสรรค์สังคม ได้แก่ การตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ โดยไม่ละทิ้งหรือ หลีกเลียงการทำงาน มีความเพียรพยายาม ช่วยเหลือผู้อื่น สนใจปัญหาของสังคมและเสนอความคิดเห็น ในการแก้ปัญหา

3.2 มีระเบียบวินัย คือ พฤติกรรมไม่ขัดกับกฎข้อบังคับของสังคมทั่วไปไม่ ประพฤติก้าวท้าวหรือล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น กระทำสิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องและใช้เหตุผล มีความเป็น ผู้นำ โดยมีความสามารถในการจัดจูน แก้ไขปัญหา และดำเนินกิจกรรมได้ตามเป้าหมาย

4. จิตสำนึกสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมที่มีผลจากการตระหนักถึงคุณค่าในการ ใช้สิ่งของที่เป็นของส่วนรวมร่วมกัน และการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ได้แก่

4.1 การบำเพ็ญประโยชน์ คือ การประพฤติตนที่ทำแล้วก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ ผู้อื่นและสังคม การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ในสังคมหรือชุมชน

4.2 การดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ คือ การหลีกเลี่ยงการใช้ หรือการกระทำที่ จะทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วม ในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้และการเคารพสิทธิในการใช้ ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวม

ฉันทนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) กล่าวว่าลักษณะของนักเรียนที่มีจิตอาสาประกอบ ไปด้วยพฤติกรรมหลัก 3 ประการ คือ

1. การช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกต่อผู้อื่นและคน ในสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทน ได้แก่ การช่วยแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น การให้บริการและ อำนวยความสะดวก การมีน้ำใจแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น

2. การเสียสละต่อสังคม หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกต่อผู้อื่นและ สังคม ได้แก่ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม การเสียสละเงิน เวลา และแรงกาย เพื่อผู้อื่น และสังคมด้วยความเต็มใจ

3. มุ่งมั่นพัฒนาสังคม หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ในการเปลี่ยนแปลงให้สังคมดีขึ้น ได้แก่ การที่นักเรียนให้ความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ชุมชน หรือโรงเรียน มีการเสนอแนวคิดในการพัฒนาสังคม ชุมชน และโรงเรียนของตน ตลอดจนร่วมพัฒนากิจกรรม การเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาสังคม ชุมชน โรงเรียน อย่างสร้างสรรค์และหลากหลายได้เหมาะสมด้วย

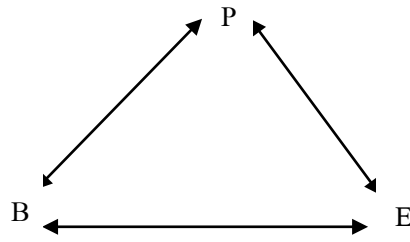
จากการศึกษาองค์ประกอบและลักษณะของผู้ที่มีจิตอาสา สรุปได้ว่าลักษณะการมีจิตอาสาของนักเรียนเป็นการแสดงออกที่สังเกตได้ ซึ่งได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่นเป็นผู้ให้โดยไม่หวังผลตอบแทน การเสียสละเพื่อสังคมใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม และการมุ่งมั่นพัฒนาสังคมเสนอแนวคิดเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น

1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสา

ทฤษฎีที่นำมาศึกษาในครั้งนี้เพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย โดยผู้วิจัยสนใจทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Bandura

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมพัฒนาโดยนักจิตวิทยาชาวแคนาดา ชื่อ Albert Bandura (1997) แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมเกี่ยวกับการเรียนรู้ Bandura มีทัศนะว่า การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นไม่จำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมออกมาทันที แต่การเรียนรู้เป็นการได้มาซึ่งความรู้ใหม่ (Acquired new knowledge) ซึ่งยังไม่จำเป็นต้องแสดงออกมา ดังนั้น การเรียนรู้ในแนวทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในโดยไม่จำเป็นต้องแสดงออกมาให้เห็น แต่ถ้าแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอกก็เป็นการยืนยันว่าเกิดการเรียนรู้ การที่ Bandura เชื่อเช่นนี้เพราะเขาเน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสังเกตตัวเองหรือการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational learning) เมื่อบุคคลสังเกตตัวเองแสดงพฤติกรรมต่างๆ ก็จำจดจำพฤติกรรมต่างๆ ของตัวเองเอาไว้ แต่มิได้แสดงพฤติกรรมตามตัวเองในทันทีทันใด ต่อมาเมื่อมีโอกาสจึงได้แสดงพฤติกรรมนั้นออกมา Bandura เชื่อว่าบุคคลมีความสามารถในการใช้สัญลักษณ์ คือเปลี่ยนประสบการณ์ชั่วคราวที่พบเห็นในรูปแบบภายในซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวชี้แนะการกระทำในเวลาต่อมา ดังนั้น พฤติกรรมของบุคคลจึงเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในของบุคคลซึ่งหมายถึงสติปัญญา ตัวแปรชีวภาพ และสิ่งอื่นๆ ในตัวคนกับสภาพแวดล้อม การแสดงพฤติกรรมจึงสามารถอธิบายได้ในลักษณะการมีปฏิสัมพันธ์หรือเป็นตัวกำหนดซึ่งกันและกัน ระหว่างองค์ประกอบ 3 ด้าน (Triad Reciprocal Determinant) ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 การกำหนดซึ่งกันและกันระหว่างพฤติกรรม (B) องค์ประกอบตัวบุคคล (P) และสภาพแวดล้อม (E)

เพื่อให้เข้าใจชัดเจนจึงขอแยกกล่าวปฏิสัมพันธ์ที่ละคู่ ดังนี้

1. ระหว่าง P $\longleftrightarrow$ B เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคล ได้แก่ ความคิด ความคาดหวัง ความเชื่อ ความรู้สึก การรับรู้ตนเอง เป้าหมาย ความตั้งใจกับพฤติกรรม ปัจจัยดังกล่าวกำหนดว่าจะแสดงพฤติกรรมไปในทิศทางใด ในขณะที่เดียวกันพฤติกรรมก็เป็นตัวกำหนดปัจจัยภายในตัวบุคคลด้วยคือ ตอบสนองความรู้สึก เช่น บุคคลคิดว่าการดูทีวีรายการเกมโชว์ให้ความบันเทิงแก่ตนและรู้สึกอยากดูรายการดังกล่าว จึงเปิดรายการเกมโชว์ การเปิดทีวีจึงเป็นการสนองอารมณ์และความรู้สึกด้วย

2. ระหว่าง E $\longleftrightarrow$ P เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมและตัวบุคคล สิ่งแวดล้อมซึ่งอาจจะเป็นสื่อ ข้อความ หรือตัวแบบจะกระตุ้นความคิด ความคาดหวัง ความรู้สึก การรับรู้ตนเองและลักษณะอื่นๆ ของบุคคล โดยผ่านตัวแบบการอบรมสั่งสอนหรือการชักจูงทางสังคม ในขณะที่เดียวกันบุคคลจะมีปฏิกิริยาตอบสนองภายในต่อสิ่งแวดล้อม เช่น รายการทีวีจะกระตุ้นให้บุคคลรับรู้ว่ามีประโยชน์และทำให้เกิดความอยากดู เกิดการวางแผนที่จะดูและเลือกรายการทีวี แม้ว่ารายการทีวีต่างๆ มีให้คนดูเหมือนกันหมดแต่บุคคลจะเลือกดูทีวีเมื่อไร โปรแกรมไหนก็ได้ การเลือกรายการทีวีก็จะจัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับความชอบของคน

3. ระหว่าง B $\longleftrightarrow$ E เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม นั่นคือ พฤติกรรมจะเปลี่ยนเงื่อนไขสภาพแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปจะเปลี่ยนพฤติกรรมด้วย เช่น จากตัวอย่างข้างต้น บุคคลจะเปลี่ยนรายการทีวี (สิ่งแวดล้อม) ตามความชอบ เมื่อสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนก็จะทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนไปด้วย

การอธิบายปัจจัย 3 ด้าน ซึ่งเป็นตัวกำหนดซึ่งกันและกันแต่แต่ละตัวมีอิทธิพลไม่เท่ากัน และอาจจะเกิดขึ้นไม่พร้อมกัน (อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2550 น. 26)

Bandura มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ Bandura (1963 อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2556) จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าวข้างต้น Bandura จึงเสนอแนวคิดของการเรียนรู้ของบุคคลซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมดังนี้ คือ

1. การเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ (Observation Learning หรือ Modeling)

Bandura มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเรานั้น เกิดการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observation Learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) ซึ่งจะแตกต่างจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ต้องอาศัยการลงมือทดลองได้แบ่งประเภทของตัวแบบออกเป็นตัวแบบที่เป็นตัวบุคคลจริง (Live model) คือตัวแบบที่บุคคลได้มีโอกาสสังเกตและปฏิสัมพันธ์โดยตรง และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (symbolic model) คือตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ การ์ตูน หรือหนังสืออนิเมชัน ซึ่ง Bandura ได้ทดลองใช้ตัวแบบเพื่อสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ดังนี้

ครั้งที่หนึ่ง Bandura ทำการทดลองกับรอสและรอส (Ross and Ross) เมื่อปี ค.ศ. 1961 เกี่ยวกับการสังเกตพฤติกรรมความก้าวร้าวของตัวแบบ โดยแบ่งเด็กเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ให้สังเกตการณ์เล่นของตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว กลุ่มที่ 2 ให้สังเกตการณ์เล่นของตัวแบบที่ไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว กลุ่มที่ 3 ไม่มีตัวแบบให้แสดงพฤติกรรมให้ดูเป็นตัวอย่าง ผลการทดลองพบว่า เด็กที่อยู่ในกลุ่มที่มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเหมือนตัวแบบทำและค่าเฉลี่ยของคะแนนความก้าวร้าวสูงกว่ากลุ่มที่สองและสาม

ครั้งที่สอง การทดลองนี้ทำในปี ค.ศ. 1963 ซึ่งมีวิธีการทดลองเหมือนการทดลองครั้งแรกแต่ใช้ภาพยนตร์แทนของจริง โดยกลุ่มที่ 1 ให้ดูภาพยนตร์ที่มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ส่วนกลุ่มที่ 2 ให้ดูภาพยนตร์ตัวแบบที่ไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการทดลองพบว่า เด็กที่ดูภาพยนตร์ที่มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าเด็กที่อยู่ในกลุ่มที่ตัวแบบไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าว

ในปี ค.ศ. 1968 Bandura and Menlove ทำการศึกษาเกี่ยวกับเด็กที่กลัวสุนัข ซึ่งทำการทดลองโดยให้เด็กที่กลัวสุนัข สังเกตการณ์เล่นของตัวแบบที่ไม่กลัวสุนัขที่เริ่มจากการเล่นสัมผัส พูดกับสุนัขจนกระทั่งเข้าไปอยู่ในกรงสุนัข ผลการทดลองปรากฏว่า หลังจากการสังเกตตัวแบบที่ไม่กลัวสุนัขแล้ว เด็กกล้าเล่นกับสุนัขโดยไม่กลัว

อิทธิพลของตัวแบบ

1) ทำหน้าที่สร้างพฤติกรรมใหม่ให้เหมือนตัวแบบ ในกรณีที่มีผู้สังเกตตัวแบบนั้นยังไม่เคยได้เรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าวมาก่อน

2) ทำหน้าที่เสริมพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น ในกรณีที่ผู้สังเกตตัวแบบเคยเรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าวมาบ้างแล้วในอดีต ตัวแบบก็จะทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้ที่เคยเรียนรู้พฤติกรรมพยายามพัฒนาให้ดีขึ้น

3) ทำหน้าที่ยับยั้งการเกิดพฤติกรรม กรณีที่ผู้เรียนได้เห็นการกระทำนั้นเกิดผลในทางลบ ผู้เรียนก็มีแนวโน้มที่จะไม่ทำพฤติกรรมนั้น

2. การกำกับตนเอง (self-regulation)

Bandura (1986) เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์นั้น ไม่ได้เป็นผลพวงของการเสริมแรงและการลงโทษจากภายนอกเพียงอย่างเดียว หากแต่ว่ามนุษย์เราสามารถกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อควบคุมความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเองด้วยประสบการณ์ที่พบมา ซึ่งความสามารถในการดำเนินการดังกล่าวนี้ Bandura เรียกว่า เป็นการกำกับตนเอง โดยกลไกของการกำกับตนเองซึ่งประกอบด้วย 3 กระบวนการดังต่อไปนี้

1) กระบวนการสังเกตตนเอง (self-observation) คือ บุคคลจะต้องรู้ว่ากำลังทำอะไรอยู่ เพราะความสำเร็จของการกำกับตนเองนั้น ส่วนหนึ่งมาจากความชัดเจน ความสม่ำเสมอ และความแม่นยำของการสังเกตและบันทึกตนเอง

2) กระบวนการตัดสินใจ (judgment process) โดยอาศัยมาตรฐานส่วนบุคคลที่ได้มาจากการถูกสอนโดยตรง การประเมิน ปฏิภิกิริยาตอบสนองทางสังคมต่อพฤติกรรมนั้นๆ และจากการสังเกตตัวแบบ การเปรียบเทียบกับบรรทัดฐานของสังคม การเปรียบเทียบทางสังคม การเปรียบเทียบกับตนเอง และการเปรียบเทียบกับกลุ่ม

3) การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (self-reaction)

Bandura มีความเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองนั้นมีผลต่อการกระทำของบุคคลเป็นการที่บุคคลตัดสินเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง ที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสา

กรรณิกา มาโน (2553, น.68) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความหมายของชีวิตกับจิตอาสา” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยา เพื่อศึกษาความหมายจิตอาสาและความหมายในชีวิตของผู้ที่ทำกิจกรรมจิตอาสา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เมื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและตีความได้ สะท้อนให้เห็นถึงผลการวิจัย คือ โลกของฉันทันกับ “จิตอาสา” และจิตอาสาผูกพันกับการให้โดยไม่หวังผลตอบแทน และจิตอาสาผูกพันและเรียนรู้ ซึ่งโลกของฉันทันกับ “จิตอาสา” และจิตอาสาผูกพัน กับการให้โดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นการเล่าถึงตัวตนของผู้ให้ข้อมูลที่สันทันคิดส่วนตัวมุมมองที่มีต่อสังคม ผ่านการใช้ชีวิตแล้วกลั่นกรองเป็นนิยามของจิตอาสา ส่วน จิต

อำสาผูกพันและเรียนรู้เป็นการแสดงให้เห็นถึงความผูกพันจากความรู้สึกและมิตรภาพที่ได้รับจากการทำกิจกรรมจิตอาสา และการเรียนรู้จากประสบการณ์การทำกิจกรรมจิตอาสา ในการนำไปปรับใช้ในชีวิตและเข้าใจถึงการอยู่ร่วมกัน การมองเห็นคุณค่าซึ่งกันและกันของคนที่อยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน ผลที่ได้จากการศึกษานำไปสู่ความรู้ความเข้าใจและการให้ความสำคัญในเรื่องของการให้ความหมายกับ สิ่งที่กระทำเพื่อนำ ไปสู่ชีวิตที่มีความหมาย

จิราพรรณ เรื่อง พุทธ (2556, น.75) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์กิจกรรมส่งเสริมการมีจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษา การวิจัยแบบผสมวิธี เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับจิตอาสาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำแนกตามเพศ สังกัด โรงเรียน ขนาดโรงเรียนและระดับชั้นนักเรียน ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ระดับจิตอาสาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ระดับจิตอาสาด้านการช่วยเหลือผู้อื่นและด้านการเสียสละต่อสังคมอยู่ในระดับสูง แต่ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ระดับจิตอาสาของนักเรียนเมื่อจำแนกตามสังกัดของโรงเรียนและขนาดโรงเรียน พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนหญิงระดับจิตอาสาสูงกว่านักเรียนชายในด้านการช่วยเหลือผู้อื่น แต่ระดับจิตอาสาด้านการเสียสละต่อสังคมและการมุ่งมั่นพัฒนาไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามระดับชั้น พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีระดับจิตอาสาสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในด้านการช่วยเหลือผู้อื่น แต่ระดับจิตอาสาด้านการเสียสละต่อสังคมและการมุ่งมั่นพัฒนาไม่แตกต่างกัน และการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ลักษณะและนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตอาสาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า กิจกรรมที่นักเรียนเข้าร่วมมากที่สุดเป็นกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมที่นักเรียนเข้าร่วมน้อยที่สุดเป็นกิจกรรมด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

ทั้งนี้จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยเห็นความเชื่อมโยงระหว่างจิตอาสากับการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนถึงแม้ว่าจะยังไม่มีการศึกษาที่ชัดเจนนักในเรื่องนี้ทำให้ ผู้วิจัยสนใจและเลือกศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องนี้ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่มีจิตอาสาจะแสดงพฤติกรรมหลัก 3 ด้าน ได้แก่ 1) การช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน 2) การเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และ 3) การมุ่งมั่นพัฒนาสิ่งรอบตัวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้สามารถหล่อหลอมได้ตั้งแต่วัยเด็กโดยเริ่มจากการสร้างจิตสำนึก ปลูกฝัง อบรมขัดเกลา สั่งสอนจากโรงเรียน ตลอดจนการเรียนรู้ การสังเกต และการเลียนแบบจากสภาพแวดล้อมและบุคคลรอบข้าง ซึ่งการวิจัยจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าชีวิตของบุคคลและเรื่องราวที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว

2.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนว

มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้ คือ

บุญชร คำชาย (2542, น.5) กล่าวว่า การแนะแนวเป็นศาสตร์ที่ถูกจัดระบบไว้ทั้งด้านความรู้ วิธีการ และกระบวนการ โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อช่วยบุคคลแต่ละคนเข้าใจตนเอง สามารถวางแผนชีวิตที่มีคุณภาพ และดำเนินชีวิตตามแผนนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2544, น.136) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนว เป็นการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ให้แก่ผู้รับบริการด้วยการใช้เทคนิควิธีต่างๆ ที่เหมาะสมกับวัยและหลักสูตรแนะแนวที่วางไว้สำหรับแต่ละวัย

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น.6) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์การเรียนรู้เชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2545, น.81) ได้กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ผู้ให้บริการแนะแนวจัดให้แก่ผู้รับบริการในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียน โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับงานบริการแนะแนวด้านต่างๆ ทั้งด้านการศึกษา อาชีพส่วนตัวและสังคม เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่รู้จักและเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม ได้ค้นพบความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความต้องการของตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ การปรับตัวทั้งด้านการเรียนส่วนตัวและสังคม ตลอดจนการวางแผนอนาคตด้านการศึกษา อาชีพส่วนตัวและสังคม

สมร ทองดี และปราณี รามสูต (2545, น.11) กล่าวว่า ความหมายของกิจกรรมแนะแนวว่า เป็นมวลประสบการณ์ทุกรูปแบบที่จัดให้หรือสนับสนุนให้ผู้รับบริการแนะแนวแต่ละคนแต่ละกลุ่มได้ปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้รับบริการบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาส่งเสริมป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้านการศึกษา อาชีพส่วนตัวและสังคม

พิทยาภรณ์ พิทยาจรกุล (2546, น. 36) กล่าวว่า สรุปความหมายของกิจกรรมแนะแนวว่าเป็นกิจกรรมมวลประสบการณ์ที่จัดเพื่อพัฒนา ป้องกัน และแก้ปัญหามาให้ผู้รับบริการทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทั้งวัยเด็ก วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ โดยมีขอบข่ายทั้งสามด้านคือ ด้านการศึกษา

อาชีพส่วนตัวและสังคม เพื่อให้บุคคลรู้จักเข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อม สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

สินิทธิ์ วงศ์ธิดาธร (2546, น.30) กล่าวว่า ได้สรุปความหมายของกิจกรรมแนะแนว หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้รับบริการแนะแนว ได้ปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมเพื่อช่วยให้ผู้รับบริการบรรลุเป้าหมายตามขอบข่ายของการแนะแนว

อังคณา เมตุลา (2546, น.30) กล่าวว่า สรุปความหมายของกิจกรรมแนะแนวว่า หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้รับบริการแต่ละคน แต่ละกลุ่ม ได้ปฏิบัติ หรือมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนจะพัฒนาหรือเสริมสร้างตนเอง ตลอดจนป้องกัน แก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านการศึกษา อาชีพส่วนตัวและสังคม

ภนิตา ภูโตนนาน และคณะ (2548, น.13) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ เพื่อให้ได้รู้จักตนเอง เข้าใจตนเองและเข้าใจสิ่งแวดล้อม สามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัฒนา วงศ์ยาบุตร (2558, น. 23-24) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นมวลประสบการณ์ที่จัดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้รับบริการ ให้เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคล สามารถพัฒนาและปรับตัวเข้ากับสังคม อยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างปกติสุข

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะต่างๆ ด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้ได้รู้จักตนเอง เข้าใจตนเองและเข้าใจสิ่งแวดล้อม สามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น.24) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนวไว้ ดังนี้

2.2.1 เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความถนัด ความสามารถ ความสนใจของตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

2.2.2 เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้จากข้อมูล ข่าวสาร แหล่งความรู้ ทั้งด้านการศึกษา อาชีพส่วนตัวและสังคม เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนเลือกแนวทางการศึกษา อาชีพได้เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง

2.2.3 เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพและปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ในงานอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

2.2.4 เพื่อให้นักเรียนมีค่านิยมที่ดีงามในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างวินัย คุณธรรม และจริยธรรมแก่ผู้เรียน

2.2.5 เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและ ประเทศชาติ

พิทยาภรณ์ พิทยาชรรกุล (2546, น.37) สรุปวัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว ว่าเป็นวัตถุประสงค์สำคัญหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มุ่งให้เกิดแก่ผู้รับบริการ คือการเสริมสร้างให้ผู้รับบริการดำเนินชีวิตส่วนตัวโดยราบรื่น เป็นทั้งคนดี คนเก่งและอยู่ร่วมกับผู้อื่นโดยสันติสุข

วัฒนา วงศ์ยานุตร (2558, น.24) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว ต้องการให้ผู้รับบริการสามารถค้นพบความสามารถตามศักยภาพของตนปรับตัวเข้ากับผู้อื่น มีความ รับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรมต่อตนเองและงานที่ได้รับมอบหมาย และเห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนวเพื่อมุ่งพัฒนา ลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดแก่ผู้รับบริการ คือ การเสริมสร้างให้ผู้รับบริการดำเนินชีวิตด้าน การศึกษา ด้านอาชีพ ส่วนตัวและสังคมโดยราบรื่น เป็นทั้งคนดี คนเก่งและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่าง มีความสุข

2.3 ขอบข่ายของกิจกรรมแนะแนว

สมร ทองดี และปราณี รามสูต (2545, น. 33-47) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายของกิจกรรมแนะแนวว่ามองได้หลายลักษณะ เช่น อาจมองในลักษณะของกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน และ กิจกรรมแนะแนวนอกชั้นเรียนหรืออาจมองในลักษณะของกิจกรรมสั้นๆ เหมือนการสอนแต่ละ ชั่วโมงและกิจกรรมในรูปแบบของโครงการที่ใช้เวลาต่อเนื่องยาวนาน แต่ในความหมายที่ใช้กัน ทั่วไปสำหรับวงการแนะแนวในประเทศไทย มักหมายถึง ขอบข่ายของกิจกรรมแนะแนว ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม ดังนั้น กิจกรรมแนะแนวแต่ละด้านจะต้อง ผสมผสานด้านอื่นเข้าไว้ด้วย การแบ่งขอบข่ายกิจกรรมแนะแนวของประเทศไทยเรายังยึดตาม จุดเน้นมากที่สุดของกิจกรรมว่า เน้นด้านการศึกษาหรือเน้นด้านอาชีพ หรือด้านส่วนตัวและสังคม เป็นหลัก นอกจากขอบข่ายของกิจกรรมแนะแนวที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นทั้งสามด้าน การจัด กิจกรรมแนะแนวจำเป็นต้องให้สอดคล้องกับผู้รับบริการทั้ง 3 วัย ได้แก่ วัยเด็ก วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ เพราะบุคคลในแต่ละวัยจะเป็นธรรมชาติประจำวัย ปัญหาความต้องการที่แตกต่างกัน ซึ่งในการจัด กิจกรรมแนะแนวนั้นมีรูปแบบ คือกิจกรรมแนะแนวรายบุคคลและกิจกรรมแนะแนวเป็นกลุ่ม โดยคำนึงถึงผู้รับบริการเป็นสำคัญ ทั้งด้านความพร้อม ความเต็มใจ ความจำเป็นของการพัฒนา

ว่ามุ่งทักษะสังคมมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นที่ต้องพิจารณาร่วมด้วย เช่น งบประมาณ เวลา แรงงานและความพร้อมของผู้ให้บริการ

กรมวิชาการ (2546) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายของกิจกรรมแนะแนว ไว้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษา มุ่งให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มศักยภาพ รู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียน การศึกษาต่อ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีเทคนิควิธีการและทักษะการเรียนรู้ มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน และสามารถวางแผนการเรียน การศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง

2. การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการทำงานและอาชีพ มุ่งให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้โลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีและทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในอาชีพ มีการเตรียมตัวสู่อาชีพตลอดจนมีการพัฒนางานอาชีพตามที่ตนถนัดและสนใจ

3. การจัดกิจกรรมด้านชีวิตและสังคม มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่มีคุณภาพ มีทักษะในการดำเนินชีวิต และสามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้

วัฒนา วงศ์ยานุตร (2558, น.25) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวควรจัดให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคมและให้สอดคล้องกับวัย เพื่อพัฒนาทักษะ การเรียนรู้มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีเจตคติที่ดี สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ขอบข่ายของกิจกรรมแนะแนวควรจัดให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคมและให้สอดคล้องกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิต มีเจตคติที่ดี สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.4 ลักษณะของกิจกรรมแนะแนว

กรมวิชาการ (2540) กล่าวว่า ลักษณะของการจัดกิจกรรมแนะแนวเดิมมักใช้วิธีเล่า สอน บรรยาย อธิบาย ชักถาม โดยครูเป็นผู้นำเป็นส่วนใหญ่แต่ปัจจุบันจะเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ตามแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีจิตวิทยามนุษยนิยม โดยหาทางนำศักยภาพที่มีอยู่ในตัวนักเรียนออกมาใช้ให้มากที่สุด ให้ทุกคนรู้จักและเข้าใจในศักยภาพต่างๆ ของตน กิจกรรมต่างๆ จึงเปิดโอกาสให้นักเรียนดึงประสบการณ์ของตนมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ทำงานร่วมกัน แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ให้เลือกตัดสินใจโดยเสรี พิจารณาผลที่เกิดจากการเลือก เห็นคุณค่าในสิ่งที่เลือก โดยยอมรับ ชื่นชม ยินดีในสิ่งที่เลือก ปฏิบัติตามสิ่งตนเลือก โดยแสดงพฤติกรรมหรือกระทำตามสิ่งที่เลือก เห็นคุณค่าปฏิบัติจนเป็นลักษณะประจำตัว ตลอดจนสรุปข้อคิดที่ได้จากแต่ละกิจกรรม นักเรียนจะเกิดการพัฒนาตนเองพร้อมที่จะใช้ศักยภาพของตนในการดำเนินชีวิต

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 25-26) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนวควรมีลักษณะ
ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบความถนัด ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน
2. สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษา การงานอาชีพ ชีวิตและสังคม เพื่อใช้ในการวางแผนการเรียน การศึกษาต่ออาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง
3. เสริมสร้างทักษะต่างๆ ให้ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพและปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข
4. เสริมสร้างค่านิยมที่ดี วินัย คุณธรรมและจริยธรรม
5. เพิ่มพูนประสบการณ์เพื่อเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในวิชาการต่างๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีนิสัยรักการทำงานและสามารถเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง
6. จัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อทำกิจกรรมหรือครูเป็นผู้ริเริ่ม เป็นที่ปรึกษาโดยอยู่บนพื้นฐานความต้องการของผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ และแก้ปัญหาผู้เรียนได้
7. จัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน
8. เป็นกิจกรรมที่ไม่เน้นเนื้อหาวิชาการ แต่เน้นการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และบูรณาการให้สอดคล้องกับชีวิตจริง
9. วัดและประเมินผลในแต่ละกิจกรรม โดยมีการประเมินผลจากเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรมที่แสดงถึงการพัฒนาของผู้เรียนเพื่อการผ่านช่วงชั้น
10. สรุปการประเมินผลการพัฒนาการของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และนำเสนอผู้ที่เกี่ยวข้อง

พิทยาภรณ์ พิทยาชกุล (2546, น.41) กล่าวไว้ว่า ลักษณะการจัดกิจกรรมแนะแนว มีการปรับปรุงพัฒนาขึ้นมาเป็นลำดับ เดิมเน้นที่ครูผู้จัดกิจกรรมเป็นศูนย์กลาง แต่ปัจจุบันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยใช้เทคนิควิธีการหลากหลายซึ่งกิจกรรมแนะแนวที่จัดต้องคำนึงถึงปรัชญาของการแนะแนว คือความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด ความสนใจ นอกจากนี้ผู้ดำเนินกิจกรรมต้องกำหนดวัตถุประสงค์ ขอบข่าย วัชและปัจจัยแวดล้อมอื่นของผู้รับบริการให้สอดคล้องกัน ก็จะต้องกระจำง จะทำอะไร ทำให้ใคร ทำอย่างไร ทำที่ใด เวลาใดจึงเหมาะสม เพื่อการจัดกิจกรรมแนะแนวจะได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

วัฒนา วงศ์ษาบุตร (2558, น.27) กล่าวว่า ลักษณะของกิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถของตน เพื่อป้องกัน แก้ไข และ

ส่งเสริม โดยใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลายเน้นคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะของกิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้รับบริการ นอกจากนี้ผู้ดำเนินกิจกรรมต้องกำหนดวัตถุประสงค์ ขอบข่าย ภัยและปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ของผู้รับบริการให้สอดคล้องกัน เพื่อป้องกัน แก้ไข และส่งเสริม โดยใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย เน้นคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.5 แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว

จำเนียร ช่วงโชติ (2527, น. 118-120) ได้เสนอแนะเทคนิคการจัดกิจกรรมแนะแนว ว่าควรจัดบรรยากาศให้เป็นกันเองให้นักเรียนรู้สึกอิสระ สบายใจในการแสดงออก มีการกระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกมากที่สุด ทั้งในด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ความเชื่อมั่นในตนเอง ความกล้าในการพูด ความรู้สึกที่ต้องระบายออก เปิดโอกาสกระตุ้นและช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้การแก้ปัญหาและปฏิบัติงานร่วมกันให้ได้มากที่สุด มีการมอบหมายความรับผิดชอบให้ทำงานในกิจกรรมนั้นๆ ตามความถนัดความสามารถ และความสนใจไม่ควรสอนโดยการพูดคนเดียวและให้จด มีการสร้างความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เรียนรู้หน้าที่ของตน มีการช่วยเหลือพยายามเข้าใจกัน ให้ความร่วมมือเห็นอกเห็นใจกัน เรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นำเอาเทคนิคกระบวนการกลุ่ม รวมถึงการนำเกมทางจิตวิทยาเข้ามาประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนุก เรียนรู้เข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น ตลอดจนปลูกฝังนิสัย เจตคติ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจริยธรรมเข้าไปด้วย พร้อมกันนี้ควรมีการบันทึกรายละเอียดต่างๆ ของการสอนไว้ทุกครั้ง และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เทคนิคต่างๆ ที่ใช้ในชุดกิจกรรมแนะแนว มีนักการศึกษาและผู้วิจัย เสนอเทคนิคต่างๆ ไว้ดังนี้

เทคนิคแม่แบบ รัตนา ภัทรชัยญา (2535, น.5) กล่าวว่า เทคนิคแม่แบบ หมายถึงวิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรม ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของตัวแบบ ผลจากสังเกตจะทำให้นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ชี้นำ ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบ โดยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการให้นักเรียนสังเกตในครั้งนั้นๆ

2. ชั้นเสนอแม่แบบ ผู้วิจัยเสนอเรื่องราวของแม่แบบ ให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบ โดยการฉายวีดิทัศน์ และให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกต เพื่อให้เกิดความคิดที่จะเลียนแบบพฤติกรรมแม่แบบ

3. ชั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้จากการใช้เทคนิคแม่แบบแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

เทคนิคบทบาทสมมติ บุญตา ย้มน้อย (2536, น. 6) กล่าวว่า เทคนิคบทบาทสมมติ หมายถึง กิจกรรมการแสดงของนักเรียนตามบทบาทในสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นให้ผู้เรียนแสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็น โดยไม่มีการฝึกซ้อมมาก่อน และถือเอาการแสดงออกทั้งความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปราย แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ชั้นนำ ผู้วิจัยให้ข้อมูลเบื้องต้นแก่นักเรียน เพื่อเป็นการปูพื้นให้นักเรียน มีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะเรียน ใช้เวลาประมาณ 5 นาที

2. ชั้นแสดง ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครแสดงบทบาทสมมติ จัดสถานที่เตรียมผู้สังเกตการณ์ เริ่มแสดง และหยุดการแสดง ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

3. ชั้นอภิปราย ผู้แสดง และผู้สังเกตการณ์แสดงความรู้สึก และความคิดเห็น โดยเน้นเหตุผล และความรู้สึก ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

4. ชั้นแสดงเพิ่มเติม ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติม ตามข้อเสนอแนะของกลุ่มซึ่งเป็นบทบาทที่สอดคล้องตามจุดมุ่งหมาย ใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

5. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยกันสรุป ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

เทคนิคกรณีตัวอย่าง อัจจิมา จินวลา (2535, น. 8) กล่าวว่า เทคนิคกรณีตัวอย่าง หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยนำเอากรณีเรื่องราว ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริง หรือมีส่วนใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันมาปรับในส่วนของตัวบุคคลเหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สอดคล้องกับเรื่องที่ต้องการพัฒนาแล้วเสนอเป็นตัวอย่างให้นักเรียนได้ศึกษา โดยผู้สอนตั้งประเด็นปัญหาให้นักเรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เป็นการเสริมสร้างให้นักเรียนมีพัฒนาการและทักษะในเรื่องการคิด วิเคราะห์ตัดสินใจ การให้เหตุผล และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ชั้นนำ ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้

2. ชั้นดำเนินการ ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่างให้นักเรียนศึกษา พร้อมทั้งตั้งคำถามหรือประเด็นเพื่อให้นักเรียนได้อภิปรายร่วมกัน

3. ชั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

เทคนิคสถานการณ์จำลอง ฌฎฐา ระกำพล (2535, น. 8) กล่าวว่า เทคนิคสถานการณ์จำลอง หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียง หรือเลียนแบบสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียนให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสภาพการณ์ด้วยตนเอง โดยการปฏิบัติ แสดงและออกความคิดเห็น ซึ่งวิธีนี้จะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจมีความรู้สึกร่วมต่อเหตุการณ์ได้ดี อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป โดยมีขั้นตอนการใช้สถานการณ์จำลอง ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการทดลองในแต่ละครั้งที่ต้องการให้นักเรียนทราบ ให้นักเรียนอาสาสมัครที่จะแสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม นักเรียนแสดงบทบาทไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที
3. ขั้นวิเคราะห์และการอภิปรายผล เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลงนักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นที่กระบวนการและบรรยากาศของการแสดง

4. ขั้นสรุป นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และช่วยกันสรุป ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม พุทธชาติ เพชรสถิต (2536, น. 7) กล่าวว่า เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม หมายถึง กระบวนการที่ทำให้สมาชิกในกลุ่ม สนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความคิดเห็นในสถานการณ์ที่ครูกำหนดไว้ เพื่อพิจารณาข้อตกลงที่จะแก้ปัญหาในเรื่องนั้นๆ ด้วยหลักการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีขั้นตอนในการอภิปรายกลุ่ม ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนทราบ ให้นักเรียนเลือกหัวหน้ากลุ่มและเลขานุการกลุ่ม
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนด โดยมีหัวหน้ากลุ่มดำเนินการอภิปราย และมีเลขานุการกลุ่มเป็นผู้บันทึก ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายกลุ่ม และสรุปหน้าชั้น

4. ขั้นสรุป นักเรียนและผู้วิจัยร่วมกันสรุปกันอีกครั้งหนึ่ง

เทคนิคเกม ปนัดดา ยิ้มสกุล (2538, น. 8) กล่าวว่า เทคนิคเกม หมายถึง วิธีการอย่างหนึ่งที่นำมาใช้ประกอบการสอน ซึ่งผู้วิจัยสร้างสถานการณ์สมมติขึ้น โดยให้นักเรียนลงเล่นด้วยตนเองภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้ ชนะ เป็นการช่วยให้นักเรียนวิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิด และ

พฤติกรรมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและช่วยให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มแจกอุปกรณ์การเล่นเกมอธิบายกติกาการเล่นพร้อมทั้งกับเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม เพื่อเกิดความเข้าใจและให้สัญญาณเริ่มการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. ขั้นวิเคราะห์ ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อที่กำหนด แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย ผู้วิจัยช่วยสรุปซักถาม และช่วยเชื่อมโยงเรื่องต่างๆ
3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายตั้งไว้ และสรุปวิธีในการนำไปปฏิบัติ
4. ขั้นประเมิน นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม

เทคนิคการใช้บทบาทสมมติ อรุณี ชินวงศ์อมร (2535, น. 5) กล่าวว่า เทคนิคการใช้บทบาทสมมติ หมายถึง วิธีการที่ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการแสดงของนักเรียน ซึ่งมีผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดบทบาท และสถานการณ์สมมติให้นักเรียนแต่ละคนแสดงบทบาทตาม เป็นการแสดงที่ไม่มีการซ่อมล่วงหน้า ผู้แสดงบทบาทแสดงไปตามลักษณะนิสัยของผู้แสดง และถือเอาการแสดงออกทั้งด้านความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปราย เพื่อการเรียนรู้ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการพัฒนา ขั้นตอนในการแสดงบทบาทสมมติมี ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ครูกำหนดขอบเขตและสถานการณ์สมมติที่ง่ายและชัดเจน แจ้งให้นักเรียนทราบ ใช้เวลาประมาณ 5 นาที
2. ขั้นแสดง ครูให้นักเรียนอาสาสมัครแสดงบทบาทสมมติ จัดฉาก เตรียมผู้สังเกตการณ์ เริ่มแสดง และหยุดการแสดง ใช้เวลา 10-15 นาที
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์เปิดเผยความรู้สึกและความคิดเห็น โดยเน้นเหตุผลและความรู้สึกโดยตรงไปตรงมา ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที
4. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยกันสรุป ครูสรุปเพิ่มเติม ใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

สมร ทองดี และปราณี รามสูต (2545, น. 29-41) ได้กล่าวว่า หลักการพัฒนา กิจกรรมแนะแนว สรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะของสิ่งที่ต้องการพัฒนา การพัฒนา กิจกรรมแนะแนวควรครอบคลุม ขอบข่ายของการแนะแนว ทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม โดยคำนึงถึง ปัจจัยในด้านต่างๆ อาทิ ความจำเป็นและความต้องการของผู้บริการ สภาพสังคมและปัญหากระแส

โลกาภิวัตน์ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษา แผนพัฒนางานแนะแนว เพื่อกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว โดยให้สอดคล้องกับปรัชญาการแนะแนวที่มุ่งเน้นในการพัฒนาและเสริมสร้างตนเอง สามารถแก้ปัญหาป้องกันปัญหาได้

2. ลักษณะของผู้รับบริการ การพัฒนากิจกรรมแนะแนวจะต้องจัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการแต่ละวัยที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย 3 วัย ได้แก่

2.1 วัยเด็ก เป็นวัยที่ชอบสนุกสนาน สนุกสนาน สนใจการเล่น รับรู้เชิงรูปธรรม มากกว่านามธรรม ควรเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ปนเล่น ส่งเสริมการแสดงออก ใช้สื่อหรือกิจกรรม สอดแทรกการพัฒนาทางสังคม และเน้นกิจกรรมกลุ่ม

2.2 วันรุ่น เป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น ต้องการ การยอมรับ ความอิสระเสรี แสวงหาเอกลักษณ์และบทบาท สนใจการมีอุดมการณ์แห่งชีวิต มีพลัง มากทั้งด้านร่างกาย ความคิดและปัญญา ควรเน้นกิจกรรมแบบกลุ่มและให้ลงมือปฏิบัติมากที่สุด การฝึกทักษะสังคมด้านการยอมรับ ส่งเสริมกิจกรรมประเภทที่ช่วยให้ได้แสดงออกให้มีการคิด วิเคราะห์กรณีศึกษา ใช้สื่อ เกม เพลง และกระบวนการกลุ่มที่สอดคล้องกับยุคสมัย

2.3 วัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีประสบการณ์ชีวิตหลายด้าน มีสถานะทางสังคม มีอาชีพ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ แต่อาจมีปัญหาบางประการที่เกี่ยวกับการปรับตัวทางอาชีพและ สังคม ควรเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างผู้รับบริการ และผู้ให้บริการ เน้นการคิดวิเคราะห์หาเหตุผลและเสนอแนวคิด ควรหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ให้ ผู้รับบริการเล่นสนุกสนานหรือออกท่าทางมากเกินไป

วัฒนา วงศ์ยาบุตร (2558, น. 31) กล่าวว่า แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวจะต้อง จัดให้สอดคล้องกับปรัชญาของการแนะแนว และเหมาะสมกับช่วงวัยการมีปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่าง ผู้ให้และผู้รับบริการ เพื่อให้ผู้รับบริการรู้สึกอบอุ่นผ่อนคลาย สามารถพัฒนาและเสริมสร้างตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว เป็นการ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างผู้รับบริการและผู้ให้บริการ และเหมาะสมกับช่วงวัย ครอบคลุมขอบข่ายของการแนะแนว ทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการของผู้รับบริการ สภาพสังคมและปัญหาในปัจจุบัน รวมทั้งไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษา และแผนพัฒนางานแนะแนว

2.6 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมแนะแนว

สมร ทองดี และปราณี รามสูต (2545, น. 48) กล่าวว่าขั้นตอนของกิจกรรมแนะแนวที่จัดในชั้นเรียนควรประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ขั้นดำเนินการ ขั้นสรุปและขั้นประเมินผลกิจกรรมเพื่อมุ่งหวังให้ผู้รับบริการนำผลการเรียนรู้จากกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ โดยใช้แนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ที่เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) และการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม (Group process learning) ซึ่งนักการศึกษาส่วนใหญ่ยอมรับว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะเสริมสร้างผู้รับบริการทั้งกระบวนการคิดและการปฏิบัติ นำไปสู่การปรับเปลี่ยนและพัฒนาพฤติกรรม ซึ่งผู้ให้บริการต้องกระตุ้นให้ผู้รับบริการได้เป็น "ผู้ร่วมทำกิจกรรม" ไม่ใช่ "ผู้สังเกตการณ์" และต้องจัดกิจกรรมให้ผู้รับบริการมีอารมณ์ร่วมสนุกสนานมีชีวิตชีวา โดยอาจใช้เกม เพลง นิทาน ข่าว กรณีศึกษา ฯลฯ เป็นสื่อแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์มีแนวทางการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing) ผู้รับบริการอาจเล่นเกม บทบาทสมมติ ทำงาน ทำกิจกรรม สถานการณ์จำลอง อ่านกรณีศึกษา ค้นคว้า เล่าอดีต เล่าเรื่อง แบ่งเป็นประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญหรือผลลัพธ์การเรียนรู้หรือจุดมุ่งหมายของกิจกรรม

ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการรับรู้ (Reflecting) ผู้รับบริการแสดงความคิด ความรู้สึก วิเคราะห์ พิจารณาหาเหตุผลจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ขั้นที่ 1 เพื่อหาคำตอบว่าเกิดอะไรขึ้นจากขั้นที่ 1 นั้น หรือเขาตีความว่าสิ่งนั้นอย่างไร

ขั้นที่ 3 สรุปสาระชีวิต (Generalizing) ผู้รับบริการสร้างองค์ความรู้หรือสรุปสาระการเรียนรู้จากการอภิปรายสะท้อนกลับ การรับรู้จากศึกษาจากทฤษฎีและแนวคิดเพิ่มเติมต่อไปอีกเพื่อความสมบูรณ์ของสาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิต

ขั้นที่ 4 คือและนำไปปฏิบัติ (Applying) ผู้รับบริการทดลองประยุกต์ใช้สาระการเรียนรู้สู่ 1 ชีวิต โดยอาจทดลองแก้ปัญหาสถานการณ์จำลอง สร้างคำขวัญ วางแผนพัฒนาตนเองในการปฏิบัติตามแผนซึ่งขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมจากขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 4 อาจมีความต่อเนื่องคาบเกี่ยวกันจนแยกไม่ออกหรือบางครั้งมีการสลับขั้นตอน เช่น อาจจัดกิจกรรม นำเสนอสาระการเรียนรู้หรือองค์ความรู้ก่อน จากนั้นเป็นขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์แล้วเป็น กิจกรรมสะท้อนกลับการเรียนรู้ สุดท้ายเป็นกิจกรรมได้ทดลองประสบการณ์และประยุกต์ใช้ ซึ่งขั้นตอนจะอยู่เป็นขั้นสุดท้ายของกิจกรรมเสมอ และเมื่อถึงขั้นคิดและนำไปปฏิบัติก็อาจกลับเข้าสู่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นวงจรต่อไปใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ให้มั่นคงขั้นนำไปสู่การปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้นและเรียนรู้สิ่งใหม่ที่ต่อเนื่องต่อไปอีก

วัฒนา วงศ์ษาบุตร (2558, น. 32) กล่าวว่า ขั้นตอนของกิจกรรมแนะแนวที่จัดควรประกอบด้วยขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ขั้นดำเนินการ ขั้นสรุปและขั้นประเมินผล เพื่อมุ่งหวังให้ผู้รับบริการนำผลการเรียนรู้จากกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ โดยใช้แนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม คือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สะท้อนกลับการเรียนรู้ สรุปสาระสู่ชีวิตคิดและนำไปปฏิบัติ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมแนะแนวควรประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ มีแนวทางการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ขั้นดำเนินการ ขั้นสรุปและขั้นประเมินผล เพื่อมุ่งหวังให้ผู้รับบริการนำผลการเรียนรู้จากกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ โดยใช้แนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม คือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สะท้อนกลับการเรียนรู้ สรุปสาระสู่ชีวิตคิดและนำไปปฏิบัติ

2.7 การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว

มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวว่า การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวดังนี้

วัชร ทรัพย์มี (2531, น. 4-5) กล่าวว่า การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวนั้นต้องคำนึงถึงหลักการและขอบข่ายของงานทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม ให้กับวัยเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่

ธีระ ชัยยุทธขรรยง (2553, น. 65) กล่าวว่า ลำดับขั้นตอนในการสร้างชุดการแนะแนวไว้ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างชุดการแนะแนวจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างโปรแกรมการสอน โดยใช้ชุดการแนะแนวให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
4. นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อให้สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์วิธีดำเนินการ เนื้อหา อุปกรณ์ และการประเมินผล
5. นำโปรแกรมที่สร้างไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องของคู่มือและโปรแกรมการสอน โดยใช้ชุดการแนะแนวทดลองจนเวลาที่ใส่
6. ปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการสอนโดยใช้ชุดแนะแนวเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ทิพยาภรณ์ พิทยาธรกุล (2546, น. 7) ได้กล่าวว่า การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวนั้น มีลำดับขั้นตอนต่างๆ ในการสร้างต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และสาระสำคัญ การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเป็นหลักเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมหรือโครงสร้างที่ชัดเจน เป็นระบบและดำเนินการตามขั้นตอนที่เหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแนะแนวให้นักเรียน

วัฒนา วงศ์ษาบุตร (2558, น. 33) กล่าวว่า การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ มีความเหมาะสมกับวัย สร้างตามลำดับขั้นตอนอย่างมีระบบ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวควรมีลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างโปรแกรมการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
4. นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อหาความสอดคล้องเชิงเนื้อหาระหว่างวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ อุปกรณ์ และการประเมินผล
5. นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเที่ยงของชุดกิจกรรม
6. ปรับปรุงแก้ไขชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว

บุษบากร ตันทวารณ (2545, น. 62-63) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดของคูเปอร์สมิธ และพฤติกรรมการเรียนที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ในโรงเรียนเขตนคร จังหวัดลำปาง พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเรียนที่พึงประสงค์ก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเรียนที่พึงประสงค์ระหว่างใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเรียนที่พึงประสงค์ก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวกับค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเรียนที่พึงประสงค์หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิชลักษณ์ สุขสวัสดิ์ (2546, น. 57) ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 3 โรงเรียนปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว โดยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ มีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว โดยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สินิทธิ์ วงศ์ธิดาธร (2546, น. 72) ศึกษาพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ จังหวัดเชียงราย พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 15 คน ก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ผลของคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

อังคณา เมตุลา (2546, น. 93-96) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ จังหวัดนครพนม พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการมีการรู้จักตนเองและเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวดังกล่าว โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีมากกว่าจะมีการรู้จักตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ด้อยกว่า และนักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวสูงจะมีการรู้จักตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า นักเรียนที่ครอบครัวรายได้สูงที่ได้รับการฝึกมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนจากครอบครัวรายได้ต่ำที่ไม่ได้รับการฝึก

มยุรี วิสูตราศัย (2547, น. 67-70) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัย พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ได้รับการชุดกิจกรรมแนะแนวมีการตระหนักรู้ในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการชุดกิจกรรมแนะแนวมีการตระหนักรู้ในตนเองในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการชุดกิจกรรมแนะแนวมีการตระหนักรู้ในตนเองในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

วรรณรา พงษ์สิน (2550, น. 46-47) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาคอง จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการ

ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองทั้ง 3 ด้าน สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรณัฐา โยชะกา (2551, น. 65-68) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม มีพฤติกรรมรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการฝึกกับลักษณะมุ่งอนาคตควบคุม พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกและนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมไม่แตกต่างกันส่วนนักเรียน 2 กลุ่มที่มีลักษณะอนาคต-ควบคุมคนสูง และกลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมคนที่มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อุมาพร สงสุวรรณ (2551, น. 41) ได้ศึกษาผลของชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจิตรลดา พบว่าพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 นั่นคือนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีความมีวินัยในตนเองเพิ่มมากขึ้น และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

วรฉัตร ไตรทิพย์ (2552, น. 59-60) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์ประชานุกูล 1) จังหวัดบุรีรัมย์พบว่ากลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมมีพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรพิชญ์ วิริยากุลภัทร์ (2553, น. 104-106) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธิดาแม่พระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีจิตสำนึกสาธารณะมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งนักเรียน

กลุ่มทดลองภายหลังที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีความรู้ความเข้าใจสูงกว่าก่อนได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องจิตสำนึกสาธารณะมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัฒนา วงษ์ษาบุตร (2558, น. 36) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนหอพักนักกีฬาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองภายหลังที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมจิตสาธารณะระยะหลังการทดลองและระยะติดตามไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นและสำคัญต่อผู้รับบริการ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาตนเองให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถใช้พัฒนาการมีวินัยในตนเอง พฤติกรรมจิตสาธารณะ การทำประโยชน์ต่อส่วนรวม การรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและความรับผิดชอบได้

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้นอกห้องเรียน

3.1 ความหมายของการเรียนรู้นอกห้องเรียน

ความหมายของการเรียนรู้นอกห้องเรียน ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการศึกษานอกห้องเรียนไว้อย่างหลากหลาย สรุปได้ ดังนี้

1. การศึกษานอกห้องเรียนเป็นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง (Sharp, 1973)

2. การศึกษานอกห้องเรียนแนวคิดแบบสหวิทยาการที่บูรณาการศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร (Hammerman, Hammerman, Hammerman, 1985)

3. การศึกษานอกห้องเรียนเป็นวิธีการที่ผู้เรียนเรียนจากประสบการณ์ตรงเน้นการลงมือปฏิบัติภายนอกห้องเรียน เน้นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติ (Prist, 1990)

4. การศึกษานอกห้องเรียน เป็นการใช้สถานที่นอกห้องเรียนเป็นห้องปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ เกี่ยวกับธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว (Hammerman, Hammerman, Hammerman, 1994)

5. การศึกษานอกห้องเรียนทำให้หลักสูตรสมบูรณ์ครอบคลุมมากขึ้น โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทั้งภายในห้องเรียน และการศึกษาสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียนรวมถึงการเข้าค่ายและการจัดกิจกรรม นันทนาการต่างๆ (Lappin, 2000)

6. การศึกษานอกห้องเรียนทำได้หลายวิธีรวมถึงการพาผู้เรียนไปที่สวนสาธารณะเพื่อศึกษาพันธุ์ไม้ ดอกไม้ชนิดต่างๆ การศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ รวมถึงการเข้าร่วมโปรแกรมผจญภัยภายใต้การดูแลของครูผู้ที่มีประสบการณ์ (Hammerman, Hammerman, Harmerman, 2001; Priest, 1986)

อาจกล่าวได้ว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมา การศึกษานอกห้องเรียนได้ขยายแนวคิดจากเดิมคือ การเข้าค่าย ไปสู่การจัดโปรแกรมที่เน้นประสบการณ์ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ เจตคติและทักษะต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว

3.2 การเรียนรู้นอห้องเรียนมีลักษณะอย่างไร

การเรียนรู้นอห้องเรียนเป็นการจัดประสบการณ์ที่ทำให้หลักสูตรและการเรียนการสอนมีความหมายต่อผู้เรียนมากขึ้น การศึกษานอกห้องเรียนมิใช่ศาสตร์หรือสาระการเรียนรู้ที่แยกตัวออกมาโดดๆ ที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน ดังเช่นวิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์ แต่เป็นวิธีการกระบวนการเป็นวิธีสอนนอห้องเรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งความรู้พื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมเป็นแนวคิดที่สำคัญแนวคิดหนึ่งที่ถูกกำหนดไว้ใน “ทักษะแห่งอนาคตใหม่ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21” ที่กำหนดโดยภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ดังที่กล่าวไว้ในตอนแรก การจัดโปรแกรมประสบการณ์นอห้องเรียนทำได้ในทุกระดับชั้นตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ตรง ได้ฝึกกระบวนการคิด การแก้ปัญหา พัฒนาทักษะ เจตคติ ตลอดจนการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การเรียนรู้นอห้องเรียน มีองค์ประกอบ 6 ประการ ดังนี้

1. การสอนนอห้องเรียนจัดเป็นวิธีสอนรูปแบบหนึ่ง
2. การสอนที่เน้นประสบการณ์
3. การสอนที่เกิดขึ้นภายนอกห้องเรียน
4. การสอนที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทุกส่วนในลักษณะองค์รวม
5. การสอนที่มีลักษณะของการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกัน
6. การสอนที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างคนกับแหล่งเรียนรู้จากธรรมชาติ (Priest, 1990, น. 113)

3.3 การเรียนรู้นอกห้องเรียนโดยผ่านประสบการณ์

คิวอี้ (Dewey, 1938) นักปรัชญาการศึกษาและนักปฏิรูปการศึกษา กล่าวว่า การจัดการเรียนนอกห้องเรียนเป็นการเรียนโดยผ่านประสบการณ์ (Outdoor Experiential Education) มีการวางแผนบริหารจัดการอย่างรอบคอบและปลอดภัยโดยผู้สอน เนื่องจากการเรียนโดยผ่านประสบการณ์เป็นสิ่งที่ทำทนายและต้องยึดหลักการทางวิทยาศาสตร์และต้องมั่นใจว่าได้จัดประสบการณ์ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หลักการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่เน้นประสบการณ์สามารถสรุปได้ดังนี้ (AEE, 2003, น. 9-10)

1. การเรียนโดยผ่านประสบการณ์เกิดจากการที่ผู้สอนวางแผนอย่างรอบคอบในการเลือก ประสบการณ์หรือกิจกรรมให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิด อย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์
2. การเรียนโดยนำประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการในทุกๆ ด้านรวมถึงพัฒนาการทางสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณ ตลอดจนช่วยให้เด็กเรียนมีการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้น รู้จักเข้าใจตนเอง มีการตรวจสอบค่านิยม เจตคติของตนมากขึ้น
3. กระบวนการเรียนโดยผ่านประสบการณ์ช่วยให้ผู้เรียนเรียนแบบกระตือรือร้นมีส่วนร่วม ลงมือกระทำ ได้ฝึกทักษะการสังเกต ตั้งคำถาม คิดวิเคราะห์และแสวงหาค้นคว้าด้วยตนเอง

สรุป การเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์ตรง (direct experience) เป็นลักษณะสำคัญของการศึกษา นอกห้องเรียน (Outdoor Education) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ได้ฝึกทักษะการสังเกต ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ ตั้งคำถาม คิดสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะทางการสื่อสาร ทักษะทาง สังคม และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นซึ่งล้วนเป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ทั้งสิ้น

3.4 คุณค่าและความสำคัญของการเรียนรู้นอกห้องเรียน

การจัดการศึกษานอกห้องเรียน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณค่าในการขยาย ขอบข่ายความคิด ความรู้ และเพิ่มพูนทักษะ ปลูกฝังเจตคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ผสมผสานทำให้ การเรียนในห้องเรียนได้ผลสมบูรณ์ขึ้นอย่างแท้จริง ดังที่นักการศึกษาต่างประเทศและนักการศึกษาไทย ได้เสนอไว้พอสรุปคุณค่าและความสำคัญของการศึกษานอกห้องเรียน ได้ดังนี้

เพื่อเสริมทักษะการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ภาษา ศิลปะ สังคมศึกษา การไปศึกษานอกสถานที่นั้น เป็นการส่งเสริม กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น เพิ่มความสนใจที่จะเกิดประโยชน์ต่อการเรียนวิทยาศาสตร์จากการสังเกต สำรวจ ทดลอง จดบันทึก เก็บข้อมูลและสรุปผล ความงดงามจากธรรมชาติจะช่วยให้เด็กฝึกการบรรยาย เขียน โคลงกลอนและวาดภาพจาก

จินตนาการ ทำงานร่วมกัน ตลอดจนพบเห็นบุคคลที่มีอาชีพแตกต่างกัน ช่วยทำให้เข้าใจถึงบทบาททางสังคมและการดำรงชีวิตและความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมได้เป็นอย่างดี (Mand, 1967, 29-30; Swan, 1970, 2; Behrendt & Franklin, 2014) และช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วย (Ogundare, 2010)

เพื่อให้เกิดความเข้าใจของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม การที่เด็กมีโอกาสขยายประสบการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความชื่นชมความงดงามของธรรมชาติรู้จักสิ่งแวดล้อมและเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม พืช สัตว์ที่เกี่ยวข้องและไม่อาจ แยกจากชีวิตมนุษย์ได้ (Hammerman, Hammerman, Hammerman, 2001)

เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน การศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายนอกห้องเรียน เป็นการเรียนรู้จากสภาพจริงในลักษณะองค์ รวมที่ไม่ได้จัดขึ้นเพื่อทดแทนตำราเรียน แต่อยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนโดยผ่านประสบการณ์ตรง ดังที่ทิสนา แคมมณี (2558, น.343-346) กล่าวว่า การไปทัศนศึกษาช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากเป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง โดยเรียนรู้จากสภาพความเป็นจริง มีการเชื่อมโยง ระหว่างการเรียนรู้ในห้องเรียนและสภาพที่แท้จริง เป็นการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นและชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

จากข้อค้นพบงานวิจัยของศศิพัชร จำปา (2559) พบว่าการเรียนรู้ประวัติศาสตร์นั้น ควรให้ผู้เรียน เรียนรู้จากการตั้งคำถาม เป็นการเรียนรู้ในลักษณะ “Doing of History” และแสวงหาจากการศึกษาข้อมูลหลักฐานจากแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นและชุมชน ซึ่งเป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความรักและภูมิใจในท้องถิ่นของตน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอลงกรณ์ จุฑาเกตุ (2557) ที่เสนอว่าพิพิธภัณฑ์ เป็นแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนตลอดชีวิตที่สำคัญแหล่งหนึ่งที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง ที่ทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าเรื่องราวในท้องถิ่นตน วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ ข้อเสนอจากงานวิจัยนี้เกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน และเสนอให้มีการศึกษารายละเอียดเชิงลึกของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ทบทวนที่จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้นอกห้องเรียน

ภสิทธ เมตตพันธ์ (2556, น.95) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้นอกห้องเรียนด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้ เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมบนอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อส่งเสริมทักษะการสังเกต และทักษะการจำแนกประเภทของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า รูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ 2) แหล่งเรียนรู้

เสมือนนอกห้องเรียน 3) ระบบจัดการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ 4) การประเมินผลการเรียนรู้ มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วางแผนสำรวจ 2) เตรียมความพร้อม 3) ออกเดินทางค้นหา 4) จำแนกข้อมูลลงบันทึก 5) สรุปผลการเดินทาง 6) แบ่งปันข้อค้นพบ ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้นอกห้องเรียนด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมบนอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อส่งเสริมทักษะการสังเกตและทักษะการจำแนกประเภทของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่าคะแนนเฉลี่ยทักษะการสังเกตและทักษะการจำแนกประเภทหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภัสราไพ ช้อยเจริญ (2556, น.78) ได้ศึกษาผลของการจัดประสบการณ์โดยบูรณาการวัฏจักรการเรียนรู้กับการเรียนรู้วิทยาศาสตร์นอกห้องเรียนที่มีต่อความสนใจใฝ่รู้ของเด็กอนุบาลพบว่า 1) หลังทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสนใจใฝ่รู้ด้านความอยากรู้อยากเห็น ด้านการแสวงหาความรู้ และด้านความพอใจในการเรียนรู้สูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) หลังทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสนใจใฝ่รู้ด้านความอยากรู้อยากเห็น ด้านการแสวงหาความรู้ และด้านความพอใจในการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบจิตอาสาของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย

การดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยแบบกลุ่มเดียว ซึ่งมีการวัดตัวแปรตามก่อนการทดลองและหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design) มีประเด็นที่ดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
3. แบบแผนการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย จำนวน 12 ห้อง นักเรียน 487 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย จำนวน 1 ห้อง นักเรียน 32 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้ง ได้แก่

- 2.1 ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา
- 2.2 แบบวัดจิตอาสา

ผู้วิจัยได้สร้างชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน และแบบวัดจิตอาสา โดยมีรายละเอียดตามขั้นตอนดังนี้

1. ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา

การสร้างและพัฒนาคุณภาพชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา มีขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรม ดังนี้

1.1 ศึกษาวรรณกรรม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับชุดกิจกรรมแนะแนวและการเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย

1.2 สร้างชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย โดยกำหนดชื่อกิจกรรม แนวคิด วัตถุประสงค์ ระยะเวลาที่ใช้ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรมให้สอดคล้องนิยามศัพท์เฉพาะ

1.3 นำชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง ตรวจสอบรายละเอียด แล้วจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างชื่อกิจกรรม แนวคิด วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรม โดยผลการพิจารณาคุณภาพของชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย ที่ใช้ในการวิจัยแสดงดังตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ผลการพิจารณาคุณภาพของชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาจิตอาสา

กิจกรรม	ด้านการมีจิตอาสา	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ยตามด้าน การมีจิตอาสา	การแปล ความหมาย
1. แรบบันดาลใจที่ยิ่งใหญ่ (ปฐมนิเทศ)		4.76	4.76	เหมาะสมมากที่สุด
2. จิตอาสาสร้างรายได้	ด้านการช่วยเหลือ	4.86	4.88	เหมาะสมมากที่สุด
3. มีโรงเรียน มีเพื่อน มีน้ำใจเรา	ผู้อื่น	4.90		เหมาะสมมากที่สุด
4. ต้นแบบที่ดีมีค่ามากกว่าคำสอน	ด้านการเสียสละ	5.00	4.93	เหมาะสมมากที่สุด
5. ชายหาดน่าเที่ยวเพราะมือเรา	เพื่อส่วนรวม	4.86		เหมาะสมมากที่สุด
6. วัดคู่คุณธรรม ความสะอาดคู่เรา	ด้านมุ่งมั่นพัฒนา	4.90	4.95	เหมาะสมมากที่สุด
7. ใครเดือดร้อนเราช่วยเพราะใจรัก	สังคม	5.00		เหมาะสมมากที่สุด
8. คุณค่าของผู้ให้ (ปัจฉิมนิเทศ)		4.90	4.90	เหมาะสมมากที่สุด
	รวม	4.89	4.89	เหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 3.1 พบว่า ผลการพิจารณาคุณภาพของชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเพื่อพัฒนาจิตอาสา มีคะแนนเฉลี่ยโดยแบ่งเป็นตามด้านการมีจิตอาสาได้ดังนี้ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น มีคะแนนเฉลี่ย 4.88 คะแนน ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม มีคะแนนเฉลี่ย 4.93 คะแนน และด้านการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม มีคะแนนเฉลี่ย 4.90 คะแนน ซึ่งชุดกิจกรรมแนะแนวทั้งหมดจำนวน 8 กิจกรรม อยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด

และผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแผนชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาจิตอาสา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย ไว้ดังนี้ 1) การปรับวัตถุประสงค์แต่ละแผนกิจกรรมให้ครบทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย 2) การเปลี่ยนชื่อกิจกรรมที่ 1 จากเดิมชื่อกิจกรรมว่า ปฐมนิเทศ ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำให้เปลี่ยนเป็น แรบบันดาลใจที่ยิ่งใหญ่(ปฐมนิเทศ) และกิจกรรมที่ 8 จากเดิมชื่อกิจกรรมว่า ปัจฉิมนิเทศ ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำให้เปลี่ยนเป็น คุณค่าของผู้ให้ (ปัจฉิมนิเทศ) และ 3) การปรับเนื้อหาในขั้นสรุปของขั้นตอนการจัดกิจกรรม และการประเมินกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ จากนั้นผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมแนะแนวไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป

1.4 นำชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย จำนวน 8 กิจกรรม ไปดำเนินการ
ทดลองในการจัดกิจกรรมกับนักเรียนกลุ่มทดลองต่อไป

เกณฑ์การพิจารณาคุณภาพ

เกณฑ์การพิจารณาคุณภาพของชุดกิจกรรมในประเด็นสำคัญในแต่ละแผน
กิจกรรมถึงความเหมาะสม มีการให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
มาก	ให้คะแนน	4 คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3 คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

และใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนพิจารณาคุณภาพของชุดกิจกรรม ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	4.51-5.00	คะแนน
เหมาะสมมาก	มีค่าเท่ากับ	3.51-4.50	คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	2.51-3.50	คะแนน
เหมาะสมน้อย	มีค่าเท่ากับ	1.51-2.50	คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1.00-1.50	คะแนน

ตัวอย่าง ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา

ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา

เรื่อง จิตอาสา กิจกรรมที่ 1 แร้งบันดาลใจที่ยิ่งใหญ่ (ปฐมนิเทศ)
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เวลา 50 นาที

-
1. วัตถุประสงค์.....
  2. สาระการเรียนรู้.....
  3. วิธีดำเนินการ.....
  4. สื่อ/อุปกรณ์.....
  5. การประเมินผล.....

2. แบบวัดจิตอาสา

การสร้างและพัฒนาคุณภาพแบบวัดจิตอาสา มีลำดับขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสา เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ และสร้างแบบวัดจิตอาสา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.2 ผู้วิจัยสร้างแบบวัดจิตอาสา ให้สอดคล้องและครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ ได้ ข้อคำถาม จำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งข้อคำถามของแบบวัดจิตอาสาตามองค์ประกอบของนิยามศัพท์เฉพาะได้ ดังนี้ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น จำนวน 10 ข้อ ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม จำนวน 10 ข้อ และด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบวัดฉบับนี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ ทุกครั้ง บ่อยครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง แทบไม่เคย

2.3 นำแบบวัดจิตอาสา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจำวิทยาลัย ไปพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้านความตรง (Validity) โดยนำข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง ตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถามทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏว่า ได้ข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้สร้างแบบวัดจิตอาสา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน 29 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดจิตอาสาระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 แบ่งเป็นด้านการช่วยเหลือผู้อื่น จำนวน 10 ข้อ ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม จำนวน 10 ข้อ ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม จำนวน 10 ข้อ และปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4 นำแบบวัดจิตอาสา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจำวิทยาลัย ที่คัดเลือกได้ทั้งสิ้น 29 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนประจำวิทยาลัย จำนวน 1 ห้อง จำนวน 43 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและหาความเที่ยงของเครื่องมือ จากนั้นนำผลการตอบแบบวัดมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ทำให้ได้แบบวัดจิตอาสา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีค่าอำนาจจำแนก แบ่งตามด้าน ดังนี้ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .27 ถึง .70 ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวมระหว่าง .28 ถึง .78 ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .37 ถึง .77

2.5 นำแบบวัดจิตอาสาที่ผ่านการคัดเลือกจำนวนทั้งสิ้น 29 ข้อ โดยแบ่งข้อคำถามของแบบวัดจิตอาสา ดังนี้ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น 10 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1-10 ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม 10 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 11- 20 และด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม 9 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 21-29 มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัดทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .92

2.6 นำแบบวัดจิตอาสาที่มีค่าอำนาจจำแนกและค่าความเที่ยงที่เหมาะสมไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ตัวอย่าง แบบวัดจิตอาสา

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบวัดแต่ละข้อต่อไปนี้ และพิจารณาตอบให้ตรงกับสภาพที่เป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังข้อความที่กำหนดให้ ดังนี้

ตารางที่ 3.2 เกณฑ์การให้คะแนนข้อความที่มีความหมายทางบวก

ข้อความ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	แทบไม่เคย
0 ข้าพเจ้าแบ่งปันอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน					
00 ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนขอความช่วยเหลือ					

ใช้วิธีการสร้างแบบประเมินแบบมาตรฐานประเมินค่า (Rating scale) โดยเกณฑ์ในการให้คะแนน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ตารางที่ 3.3 ข้อความที่มีความหมายทางบวก มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับการมีจิตอาสา	ระดับคะแนน
ทุกครั้ง	5
บ่อยครั้ง	4
บางครั้ง	3
นานๆ ครั้ง	2
แทบไม่เคย	1

ตารางที่ 3.4 ข้อความที่มีความหมายทางลบ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับการมีจิตอาสา	ระดับคะแนน
ทุกครั้ง	1
บ่อยครั้ง	2
บางครั้ง	3
นานๆ ครั้ง	4
แทบไม่เคย	5

เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยได้แปลระดับของจิตอาสา โดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดช่วงในการวัดเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดช่วงคะแนนในแต่ละระดับจากสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

จากสูตรการคำนวณ ได้แปลค่าระดับความหมายของจิตอาสาออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ตารางที่ 3.5 การแปลความหมายของแบบวัดจิตอาสา

ระดับการมีจิตอาสา	ระดับคะแนนเฉลี่ย
มากที่สุด	4.21 - 5.00
มาก	3.41 - 4.20
ปานกลาง	2.61 - 3.40
น้อย	1.81 - 2.60
น้อยที่สุด	1.00 - 1.80

3. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest - Posttest Design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, น.62)

ตารางที่ 3.6 แบบแผนการทดลอง One Group Pretest - Posttest Design

กลุ่ม	การทดสอบก่อนการทดลอง	ขณะดำเนินการทดลอง	การทดสอบหลังการทดลอง
RE	T_{E1}	X	T_{E2}

ความหมายของสัญลักษณ์

RE แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคัดเลือก กำหนดเป็นกลุ่มทดลอง
T_{E1} แทน	การทดสอบก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง
X แทน	กลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตอาสา
T_{E2} แทน	การทดสอบหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย ไปเสนอผู้อำนวยการ โรงเรียนประจวบวิทยาลัย และผู้วิจัยเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย จำนวน 8 ครั้ง และแบบวัดจิตอาสา

4.2 ก่อนการทดลอง ผู้ศึกษาให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย จำนวน 1 ห้อง จำนวน 32 คน ตอบแบบวัดจิตอาสาโดยเก็บคะแนนที่เข้าร่วมเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักเรียนเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

4.3 ขณะดำเนินการทดลอง ผู้ศึกษาดำเนินการโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย โดยผู้ศึกษาใช้เวลาในการทดลอง จำนวน 8 คาบ คาบละ 50 นาที โดยมีรายละเอียดการทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ด้านการมีจิตอาสา	กิจกรรม
1	9 มกราคม 2562		แรงบันดาลใจที่ยิ่งใหญ่ (ปฐมนิเทศ)
2	16 มกราคม 2562	ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น	จิตอาสาสร้างรายได้
3	18 มกราคม 2562		มีโรงเรียน มีเพื่อน มีน้ำใจเรา
4	23 มกราคม 2562	ด้านการเสียสละเพื่อ	ต้นแบบที่ดีมีค่ามากกว่าคำสอน
5	6 กุมภาพันธ์ 2562	ส่วนรวม	ชายหาคนนำเที่ยวเพราะมือเรา
6	13 กุมภาพันธ์ 2562	ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม	วัดคุณค่าคุณธรรม ความสะอาดคู่เรา
7	20 กุมภาพันธ์ 2562		ใครเดือดร้อนเราช่วยเพราะใจรัก
8	27 กุมภาพันธ์ 2562		คุณค่าของผู้ให้ (ปัจฉินิเทศ)

3. หลังการทดลอง ผู้ศึกษาให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย จำนวน 1 ห้อง จำนวน 32 คน ตอบแบบวัดจิตอาสาและเก็บคะแนนที่ได้ไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

4. นำคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

5.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

5.1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.1.3 การวิเคราะห์ค่าที

5.2 ค่าการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่ t-test for dependent Samples หรือเรียกว่า

paired samples t-test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบจิตอาสาของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การดำเนินการศึกษาเป็นการศึกษากึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) โดยใช้รูปแบบการทดลองที่มีกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับจิตอาสาของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

n แทน จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

df แทน ชั้นแห่งความอิสระ (Degree of Freedom)

** แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 32 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เพื่อการเข้าใจข้อมูลส่วนบุคคลกลุ่มตัวอย่าง ได้จำแนกตามเพศ ตามตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (32 คน)	ร้อยละ (100.00)
1. เพศ		
ชาย	17	53.10
หญิง	15	46.90

จากตารางที่ 4.1 พบว่ามีนักเรียน เพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายมีจำนวน 17 คน และเพศหญิงมีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 53.10 และ 46.90 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับจิตอาสาของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา

ผู้ศึกษาได้เปรียบเทียบระดับจิตอาสาของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อการมีจิตอาสา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test dependent) ผู้ศึกษาได้กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับจิตอาสาของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา ทั้ง 3 ด้าน ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับจิตอาสาของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสาในภาพรวมและรายด้าน

การมีจิตอาสาของนักเรียน	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			t- test	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น	3.37	0.33	ปานกลาง	3.58	0.42	มาก	3.472	.002**
ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม	2.90	0.50	ปานกลาง	3.38	0.39	ปานกลาง	5.349	.000**
ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม	3.20	0.54	ปานกลาง	3.80	0.45	มาก	6.159	.000**
ภาพรวม	3.15	0.32	ปานกลาง	3.58	0.36	มาก	7.060	.000**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาจิตอาสา ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรมรมมีจิตอาสา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 0.32) และรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำคือ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.33) รองลงมาคือด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.54) และด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 0.50) และหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา ค่าเฉลี่ยนักเรียนมีจิตอาสา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.36) และรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำคือ ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.45) รองลงมาคือด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.42) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.39) อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าภายหลังการเข้าร่วมการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้ นอกห้องเรียนนักเรียนมีจิตอาสาสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบจิตอาสาของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การดำเนินการศึกษาเป็นการศึกษากึ่งทดลอง (Quasi – experimental Research) โดยใช้รูปแบบการทดลองที่มีกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบจิตอาสาของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 12 ห้อง นักเรียน 487 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 ห้อง นักเรียน 32 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1) แบบวัดจิตอาสา

2) ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา

1.2.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ระหว่างวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2562 ถึง วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562

1.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ก่อนการทดลอง ผู้ศึกษาให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย จำนวน 1 ห้อง นักเรียน 32 คน ตอบแบบวัดจิตอาสาโดยเก็บคะแนนจิตอาสาของนักเรียนเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)
- 2) ขณะดำเนินการทดลอง ผู้ศึกษาดำเนินการโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย โดยผู้ศึกษาใช้เวลาในการทดลอง จำนวน 8 คาบ คาบละ 50 นาที
- 3) หลังการทดลอง ผู้ศึกษาให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย ที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา จำนวน 1 ห้อง นักเรียน 32 คน ตอบแบบวัดจิตอาสาและเก็บคะแนนที่ได้ไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)
- 4) นำคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ

1.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) นำคะแนนแบบวัดจิตอาสาของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาจิตอาสา มาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 2) ทดสอบความแตกต่างของคะแนนแบบวัดจิตอาสาของนักเรียน กลุ่มทดลองระหว่างคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest) กับคะแนนหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test dependent)

1.3 ผลการวิจัย

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายมีจำนวน 17 คน และเพศหญิงมีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 53.10 และ 46.90 ตามลำดับ

ผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการมีจิตอาสาของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสาในภาพรวม และรายด้าน พบว่า ก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการมีจิตอาสา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 0.32) และรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำคือ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.33) รองลงมาคือด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.54) และด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 0.50)

หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา ค่าเฉลี่ยจิตอาสา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.36) และรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำคือ ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.45) รองลงมาคือด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.42) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.39) อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบระดับจิตอาสาของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา พบว่า หลังการเข้าร่วมการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนนักเรียนมีจิตอาสาสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจำวิทยาลัย” สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบระดับจิตอาสาของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา พบว่า หลังการเข้าร่วมการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนนักเรียนมีจิตอาสาสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากชุดกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น ได้มีการนำหลักการของการศึกษานอกห้องเรียน (Outdoor Education) ซึ่งเป็นการเรียนโดยนำประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการในทุกๆ ด้าน เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและรู้หน้าที่ของตนเองมากขึ้นทั้งด้านส่วนตัวและส่วนรวม กล้าเข้าร่วมกับสังคมที่แตกต่างกันออกไปได้ ช่วยให้นักเรียนมีการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้น สร้างความสัมพันธ์อันดีงาม สามารถทำกิจกรรมร่วมกับสังคมได้อย่างสนุกสนาน เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย สบายใจ เห็นคุณค่าของความร่วมมือภายในกลุ่ม สามารถค้นหาสิ่งที่ตัวเองชอบได้อย่างอิสระ แสดงออกอย่างสร้างสรรค์โดยผ่านประสบการณ์ใหม่ เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียน ลดความเครียดในห้องเรียน ช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น รวมถึงพัฒนาการทางสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณ ตลอดจนรู้จักและเข้าใจตนเอง มีการตรวจสอบค่านิยม เจตคติของตนมากขึ้น และเป็นกระบวนการเรียนโดยผ่านประสบการณ์ช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีส่วนร่วม ลงมือกระทำ ได้ฝึกทักษะการสังเกต ตั้งคำถาม ทดวิเคราะห์และแสวงหาค้นคว้าด้วยตนเอง (AEE, 2003,

น. 9-10) ซึ่งส่งผลต่อจิตอาสาของนักเรียนโดยตรง สอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory) ของ Bandura ซึ่งมีความเชื่อว่าพฤติกรรมของคนเรานั้นไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากสภาพแวดล้อมแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องมีปัจจัยส่วนบุคคลร่วมด้วย และการร่วมกันของปัจจัยส่วนบุคคลนั้นจะร่วมกันในลักษณะที่กำหนดซึ่งกันและกัน (reciprocal determinism) กับปัจจัยทางด้านพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม การที่ปัจจัยทั้งสองทำหน้าที่กำหนดซึ่งกันและกัน บางปัจจัยอาจมีอิทธิพลมากกว่าอีกบางปัจจัย และอิทธิพลของปัจจัยทั้งสองนั้นไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมๆ กันหากแต่ต้องอาศัยเวลาในการที่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งจะมีผลต่อการกำหนดปัจจัยอื่นๆ Bandura ให้ความสำคัญของการปฏิสัมพันธ์ของอินทรีย์และสิ่งแวดล้อม และถือว่าการเรียนรู้ก็เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและสิ่งแวดล้อม โดยนักเรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน Bandura ถือว่าทั้งบุคคลที่ต้องการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุของการแสดงออก (สม โภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2539)

นอกจากแนวคิดและหลักการที่กล่าวมาแล้ว ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพรณ เรืองพุทธิ (2556)) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์กิจกรรมส่งเสริมการมี จิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษา การวิจัยแบบผสมวิธี เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับจิตอาสาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำแนกตามเพศ สังกัดโรงเรียน ขนาดโรงเรียนและระดับชั้นนักเรียน ซึ่งผลการศึกษพบว่า ระดับจิตอาสาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ระดับจิตอาสาด้านการช่วยเหลือผู้อื่นและด้านการเสียสละต่อสังคมอยู่ในระดับสูง แต่ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ระดับจิตอาสาของนักเรียนเมื่อจำแนกตามสังกัดของโรงเรียนและขนาดโรงเรียน พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนหญิงระดับจิตอาสาสูงกว่านักเรียนชายในด้านการช่วยเหลือผู้อื่น แต่ระดับจิตอาสาด้านการเสียสละต่อสังคมและการมุ่งมั่นพัฒนาไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามระดับชั้น พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีระดับจิตอาสาสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในด้านการช่วยเหลือผู้อื่น แต่ระดับจิตอาสาด้านการเสียสละต่อสังคมและการมุ่งมั่นพัฒนาไม่แตกต่างกัน และการศึกษา เพื่อวิเคราะห์ลักษณะและนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตอาสาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า กิจกรรมที่นักเรียนเข้าร่วมมากที่สุดเป็นกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมที่นักเรียนเข้าร่วมน้อยที่สุดเป็นกิจกรรมด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณรา พงษ์สิน (2550, น. 46-47) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาคอง จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าการทดลอง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองทั้ง 3 ด้าน สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 งานวิจัยของ อرنันดูธา โยธะกา (2551, น. 65-68) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา พฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุด กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม มีพฤติกรรมรับผิดชอบสูงว่านักเรียนที่ ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการศึกษาฝึกกับลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุม พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกและนักเรียน ที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อ พัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมไม่แตกต่างกันส่วนนักเรียน 2 กลุ่มที่มีลักษณะอนาคต-ควบคุมตนสูง และกลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนที่มีพฤติกรรมับ รับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนา วงษ์ ยานบุตร (2558, น.36) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของ นักเรียนหอพักนักกีฬาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองภายหลัง ที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ สูงกว่าก่อน ได้รับการใช้ชุดกิจกรรม เน้นแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมจิต สาธารณะระยะหลังการทดลองและระยะติดตามไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับชุดกิจกรรมแนะแนว และการ จัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน แสดงผลการศึกษาให้เห็นชัดเจนว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวและการ จัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนสามารถพัฒนาผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้มีจิตอาสา ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาตนเองให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถใช้พัฒนาจิตอาสา ในด้าน การมีความมุ่งมั่นพัฒนาสังคม การช่วยเหลือผู้อื่น และการเสียสละเพื่อส่วนรวมได้จริง

ทั้งนี้ในระหว่างการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียน เรียนรู้นอกห้องเรียน พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะทำประโยชน์เพื่อสังคมมากขึ้น มีความ รับผิดชอบในกลุ่มมากขึ้น กล้าคิดกล้าทำสิ่งใหม่ๆ เพื่อส่วนรวม รู้จักการให้ การแบ่งปัน ให้กับผู้ที่ ด้อยกว่าตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ยอมเสียสละความสุขของตนเองเพื่อส่วนรวมมากขึ้น และจาก การที่ผู้ศึกษาได้สังเกตพฤติกรรมต่อเนื่องจากนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้ นอกห้องเรียน พบว่า นักเรียนมีจิตอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวัง ผลตอบแทน ซึ่งได้แก่ เมื่อนักเรียนพบเห็นขยะบริเวณ โรงเรียนจะเก็บขยะด้วยตัวเองโดยคุณครูมิ ต้องเอ่ยปาก ปิดไฟ ปิดพัดลมหลังจากเลิกเรียนหรือย้ายไปเรียนห้องอื่น และเมื่อพบเห็นห้องอื่นๆ ที่ไม่มีคนอยู่ในห้องนั้นแล้วนักเรียนจะมีจิตอาสาเข้าไปปิดไฟ ปิดพัดลมทันที ตลอดจนนักเรียน

ยินดีช่วยชุมชนเก็บขยะบริเวณชายหาด และวัด ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้รู้นอกห้องเรียนเป็นการปลูกฝังพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้นักเรียน ช่วยขยายประสบการณ์ใหม่ที่ตื่นตาและท้าทายความสามารถของนักเรียน โดยตรง ส่งเสริมทักษะการสังเกต การเรียนรู้สิ่งดีงามจากบุคคลรอบข้าง และการเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมที่ไม่สามารถแยกออกจากชีวิตมนุษย์ได้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผู้ที่จะนำชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้รู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนา จิตอาสา ควรศึกษาหลักการขั้นตอน ตลอดจนวิธีการดำเนินกิจกรรมอย่างละเอียด รวมทั้งมีประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติก่อนนำไปใช้จริง

3.1.2 การนำชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้รู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนา จิตอาสาไปใช้ อาจยืดหยุ่นเวลาและกิจกรรมให้เหมาะสม กับจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาพฤติกรรมจิตอาสามากขึ้น

3.1.3 ต้นแบบที่ดีมีค่ามากกว่าคำพูด ครูควรคัดเลือกวิทยากรในการดำเนินกิจกรรมตามแผนกิจกรรมที่กำหนดอย่างเหมาะสม จะช่วยให้ให้นักเรียนมีอารมณ์ร่วมกับกิจกรรม

3.1.4 ในการจัดกิจกรรมควรมีครูหรือผู้ช่วยครูในการกำกับดูแลนักเรียนให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

3.1.5 เนื่องจากการจัดกิจกรรมจิตอาสาแต่ละด้านมีน้ำหนักกิจกรรมไม่เท่ากัน ผู้ที่นำชุดกิจกรรมไปใช้สามารถปรับน้ำหนักหรือลักษณะกิจกรรมได้ตามความเหมาะสมของบริบทชุมชน

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการนำชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้รู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสาไปปรับใช้ในระดับชั้นต่าง ๆ

3.2.2 ควรมีการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตอาสาด้วยเทคนิคและวิธีการอื่น

3.2.3 ควรมีการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้รู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักเรียน ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาในด้านอื่นๆ

3.2.4 ควรจัดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้รู้นอกห้องเรียนให้มีความหลากหลาย โดยสามารถปรับชุดกิจกรรมตามพฤติกรรมจิตอาสาของนักเรียนในแต่ละด้าน

3.2.5 ควรเพิ่มชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสาของนักเรียนด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม

3.2.6 ควรจัดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสาให้ขยายกว้างสู่การช่วยเหลือในโรงพยาบาล ตลาด และชุมชนขนาดใหญ่

3.2.7 ควรจัดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสาให้เข้าถึงการช่วยเหลือบุคคลตามวัย โดยเฉพาะวัยเด็กและวัยรุ่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สืบค้น เมื่อ 1 ธันวาคม 2561, สืบค้นจาก <http://www.person.mwit.ac.th/01-Statutes/NationalEducation.pdf>.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2526). เอกสารเสริมความรู้สำหรับครูกลุ่ม สลน. วิชาจริยศึกษา. กรุงเทพฯ: ครูสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2540). กิจกรรมแนะแนวนักเรียน(คู่มือครู). กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ อักษรไทย.
- _____. (2546). แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว. กรุงเทพฯ : ครูสภา ลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2529). การทดลองใช้ชุดการสอนการปลูกฝังและสร้างค่านิยมพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาการพิมพ์.
- บุญศรี คำชาย. (2542). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จำเนียร ช่วงโชติ. (2527). ผลการฝึกภาคปฏิบัติทางการแนะแนวและให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์ การพิมพ์.
- ณัฐภา ระกำพล. (2535). ผลการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อวินัยในห้องเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เดิมแท้ ชาวหินฟ้า; และคณะ. (2550). การศึกษาแนวทางการปลูกจิตสำนึกคุณธรรมผ่านระบบ การศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม.
- ทิสนา แจมมณี. (2558). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ ชัยยุทธขรรค์. (2553). กิจกรรมกลุ่มกับการจัดกิจกรรมแนะแนว. วารสารการศึกษา, 24(5),19-26.

- นิชลักษณ์ ยิ้มน้อย. (2546). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- บุญตา ยิ้มน้อย. (2538). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนค่ายชนะรัตน์ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- บุษบากร ตัฒนารณ. (2545). การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองตาม แนวคิดของคูเปอร์สมิธและพฤติกรรมการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ในโรงเรียนเขलगันคร จังหวัดลำปาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ประเวศ ะสี. (2543). แนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา. (การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2545). การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษา. ใน *ประมวลสาระ ชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว*. หน้าที่ 10. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- พระไพศาล วิสาโล. (2550). *เติมเต็มชีวิตด้วยจิตอาสา*. กรุงเทพฯ: เครือข่ายพุทธิกา.
- พรพิชญ์ วิริยากุลภัทร์. (2553). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธิดาแม่พระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- พิทยาภรณ์ พิทยาธรกุล. (2546). การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อปรับพฤติกรรมก่อนวัน ใน ชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนาหลวง สังกัดกรุงเทพฯ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- พุทธชาติ เพชรสถิต. (2536). การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการอภิปรายกลุ่ม ที่มีต่อพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน วัชรธรรมมงคล กรุงเทพฯ. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- ภนิตา ภูโตนนานา. (2548). ผลของกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ขอนแก่น: โครงการวิจัยในชั้นเรียน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มยุรี วิสูตราศัย. (2547). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา,
ชลบุรี.
- รัตนา ภัทรธัญญา. (2535). ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการพึ่งตนเองด้านการเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนทุ่งทรายวิทยา อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร.
(ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ).
- ลัดดาวรรณ ณ ระนอง. (2544). การแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม. ใน *ประมวลสาระชุดวิชา
หลักการและแนวคิดทางการแนะแนว*. หน่วยที่ 12. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- วรรณิธร ไตรทิพย์. (2552). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อ
ส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านถนน (ประสมทรัพย์
ประชานุกูล 1) จังหวัดบุรีรัมย์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- วรรณภา พงษ์สิน. (2550). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มี
ต่อความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบักคอง จังหวัด
ศรีสะเกษ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- วัชรวิ ทรัพย์มี. (2531). *การแนะแนวในโรงเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วัฒนา วงศ์ษาบุตร. (2558). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวพัฒนาพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของ
นักศึกษาหอพักนักกีฬาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีจังหวัดกาญจนบุรี.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,
นนทบุรี.
- ศศิพัชร จาปา. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้แหล่งเรียนรู้
ทาง ประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์. *Veridian E-Journal,
Silapakorn University 9, 2* (พฤษภาคม-สิงหาคม): 1158-1169.

- สนิทธิ์ วงศ์ธิดาธร. (2546). การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมาสายประสิทธิ์ศาสตร์ จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สมร ทองดี และปราณี रामสูตร. (2545). แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว. ใน *ประมวลสาระชุดการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว*. (หน่วยที่ 9, น.1-66) นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบ พ.ศ.2550-2554*. กรุงเทพฯ: วิ.เจ.พรินติ้ง.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2559). *มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่ 4 (พ.ศ.2559 – 2563)* กรุงเทพฯ: จุฑาทอง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2550). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรณีอุฐา โยธะกา. (2551). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- อรุณี ชินวงศ์อมร. (2535). *ผลการเปรียบเทียบบทบาทสมมติและเทคนิคแม่แบบที่มีต่อการพูดที่เหมาะสมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสมโภชกรุงอนุสรณ์ (200ปี) กรุงเทพฯ*. (ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อลงกรณ์ จุฑาเกตุ. (2557). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ของพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น กรุงเทพฯ. *Veridian E-Journal, Silapakorn University* 7, 3 (กันยายน-ธันวาคม): 1113-1124.
- อังคณา เมตุลา. (2546). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่มีต่อการรู้จักและเห็นคุณค่าของตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ จังหวัดนครพนม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

- อัจฉิมา จินวาลา. (2535). *การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและกรณีตัวอย่างที่มีต่อความ
รับผิดชอบต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนคลองเสื่อน้อย
กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.*
- อุมาพร สงสุวรรณ. (2551). *ผลของชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจิตรลดา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช, นนทบุรี.*
- Behrendt, Marc & Franklin, T (2014). "A review of research on school field trips and their value in
education." *International Journal of Environmental & Science Education* 9, 235-245.
- Dewey, J. (1938). *Experience and education*. New York: Touchstone.
- Hammerman, D. R., Hammerman, W. M., & Hammerman, E. L. (2001). *Teaching in the outdoor*.
Danville, IL: Interstate.
- _____. (1985). *Teaching in the outdoors*. Danville, IL: Interstate.
- _____. (1994). *Teaching in the outdoor*. America: CInterstate.
- Lappin, E. (2000). *Outdoor education for behavior disturbed students*. ERIC Digest.
- Mand, Charles L. (1967). *Outdoor education*. New York: J. Lowell Pratt.
- Ogundare, O. (2010). "Taking Learning Outside the classroom." *Educational Theory and Practice*.
Accessed June 10, 2017. Available from <http://edtheory.blogspot.com/2010/11/taking-learning-outside-classroom.html>.
- Priest, S. (1990). *The semantics of adventure education*. In. *Adventure education*. 113-117. State
College, PA: Venture
- Sharp, L.B. (1973). *Basic Consideration in outdoor and camping education*. New York: The Bulletin of
The National Association of Secondary school Principals.
- Swan, M. P. (1970). *Trip and tricks in outdoor education*. Illinois: TheInterstates Printer & Publishers.

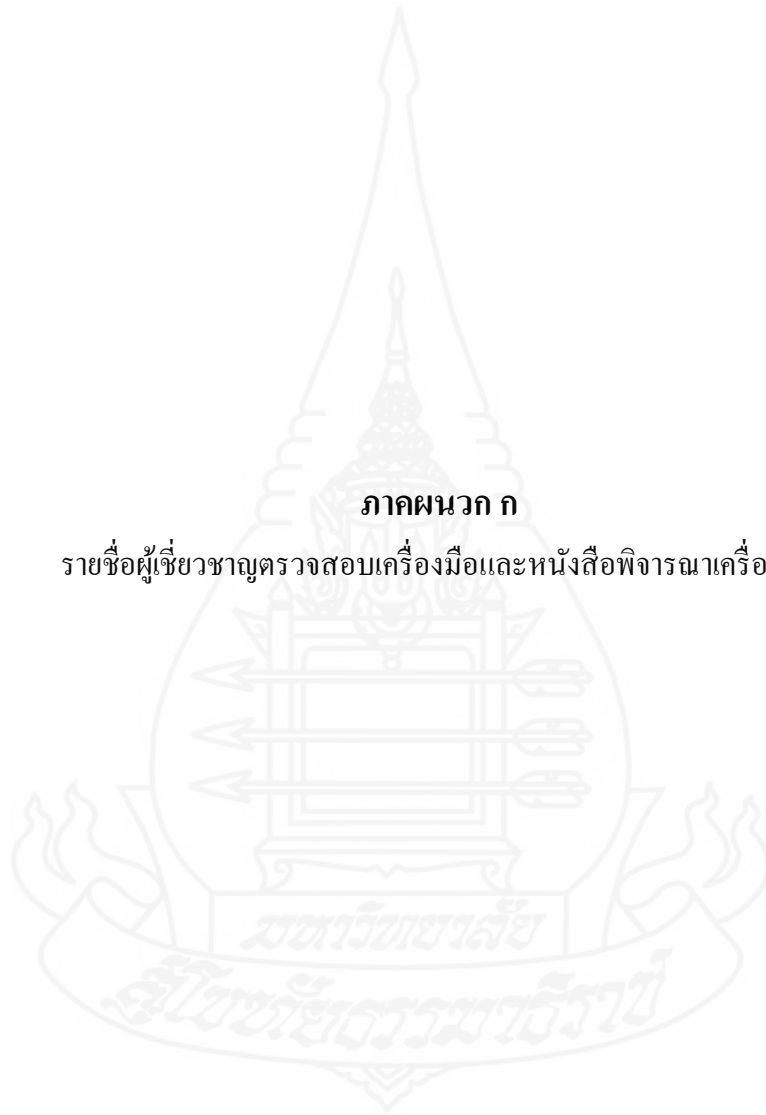
ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและหนังสือพิจารณาเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ นางสาวสุปรียา เชิดสวัสดิ์
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนประจวบวิทยาลัย
 วุฒิการศึกษา ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ พ.ศ. 2550 – 2537 พยาบาลโรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์
 พ.ศ. 2538 – ปัจจุบัน ครูแนะแนว โรงเรียนประจวบวิทยาลัย

2. ชื่อ นายสุขเกษม บุญประกอบพร
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนประจวบวิทยาลัย
 วุฒิการศึกษา ปริญญาโท วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ พ.ศ. 2553 – 2557 ครูแนะแนว โรงเรียนปทุมวิไล
 พ.ศ. 2558 – ปัจจุบัน ครูแนะแนว โรงเรียนประจวบวิทยาลัย

3. ชื่อ นายสขิล พรวิษณุ
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนประจวบวิทยาลัย
 วุฒิการศึกษา ปริญญาโท กศ.ม.
 (จิตวิทยาการพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา)
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ พ.ศ. 2550 – 2552 ครูแนะแนว โรงเรียนเซนต์ดอมินิก
 พ.ศ. 2552 – 2555 ครูแนะแนว โรงเรียนลาซาล
 พ.ศ. 2556 – 2558 ครูแนะแนว โรงเรียนศึกษานารีวิทยา
 พ.ศ. 2558 – 2560 ครูแนะแนว โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ
 พ.ศ. 2560 – ปัจจุบัน ครูแนะแนว โรงเรียนประจวบวิทยาลัย

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๕๑๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๒๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวสุปรียา เจ็ดสวัสดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวชาลิฎา กลิ่นจงกล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อการมีจิตอาสา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนประจวบวิทยาลัย ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอ ความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการปฏิบัติงานแนะแนว ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะ นำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ดร. วิภา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๑๐๓๔๗๗๖

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๕๑๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน นายสุขเกษม บุญประกอบพร
สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวชาลิญา กลิ่นจงกล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อการมีจิตอาสา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนประจวบวิทยาลัย ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการปฏิบัติงานการให้คำปรึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕
โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗
เบอร์โทรศัฟท์นักศึกษา ๐๘๑๐๑๓๔๗๗๖

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๕๑๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสชิต พรวิษณุ

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวชาลิญา กลิ่นจงกล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อการมีจิตอาสา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนประจำวิทยาลัย ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการปฏิบัติงานการพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วิฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๑๐๑๓๔๗๗๖

กลุ่มบริหารงานวิชาการ
 กลุ่มบริหารงานงบประมาณและสินทรัพย์
 กลุ่มบริหารงานบุคลากรและธุรการ
 กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน
 กลุ่มบริหารงานบริหารทั่วไป

โรงเรียนประจวบวิทยาลัย
 เลขที่รับ 2151
 วันที่ 26.011
 เวลา

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/ ๕๑๘

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
 จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตครูให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประจวบวิทยาลัย

ด้วยนางสาวชลิษา กลิ่นจงกล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ขงนวิชาการศึกษาและแนวและการปรึกษา
 เชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ผลการจัด
 กิจกรรมแนะแนวการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อการมีจิตอาสา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนประจวบ
 วิทยาลัย

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑/๒ โรงเรียนประจวบวิทยาลัย ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวน ๔๓ คน ทั้งนี้ จะมีให้
 เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการ
 สืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตจากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ ตามวัน เวลา
 และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณ
 มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

เรียน ผู้อำนวยการ

1 เพื่อโปรดทราบ

2. เห็นควร *แฉะ*

๑๓๓

๒๕๖๑

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
 ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
 โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕
 โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗
 เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๑๐๑๓๔๗๗๖

ม
๘๕
 (นายบุญชัย อังสวัสดิ์)
 ผู้อำนวยการโรงเรียนประจวบวิทยาลัย

- กลุ่มบริหารงานวิชาการ
 กลุ่มบริหารงานงบประมาณและสินทรัพย์
 กลุ่มบริหารงานบุคลากรและธุรการ
 กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน
 กลุ่มบริหารงานบริหารทั่วไป

โรงเรียนประจวบวิทยาลัย
 เลขที่รับ..... 2150
 วันที่..... 26-01/1
 เวลา.....

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๔๒๐

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
 จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประจวบวิทยาลัย

ด้วยนางสาวชาลิญา กลิ่นจกกล นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษา
 เชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ผลการจัด
 กิจกรรมแนะแนวการเรียนรู้ในห้องเรียนเพื่อการมีจิตอาสา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนประจวบ
 วิทยาลัย

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑/๑
 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวน ๓๒ คน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อ
 การศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจาก
 ท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

เรียน ผู้อำนวยการ

๑. เพื่อโปรดทราบ

๒. เห็นควร.....

.....

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
 ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

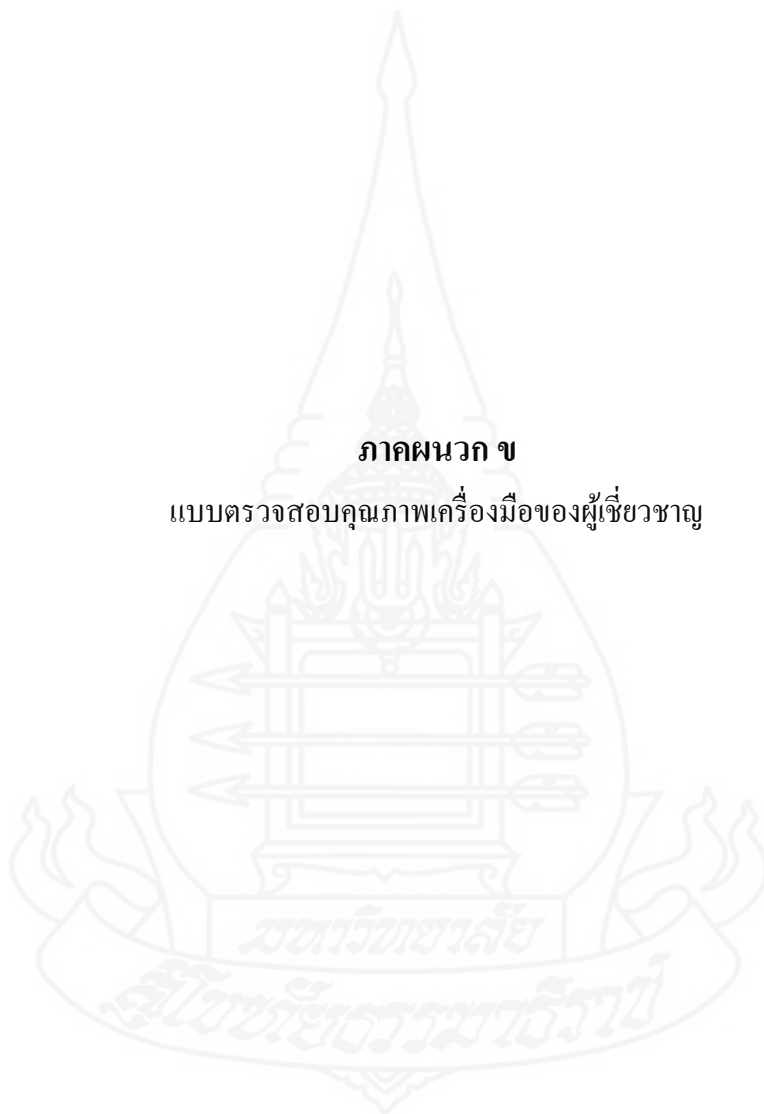
โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๑๐๓๔๗๗๖

(นายบุญชัย อิงสวัสดิ์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนประจวบวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ

แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ

ด้านความตรง (Validity)

วัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรง (Validity) ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (Index of item Objective Congruence : IOC) จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

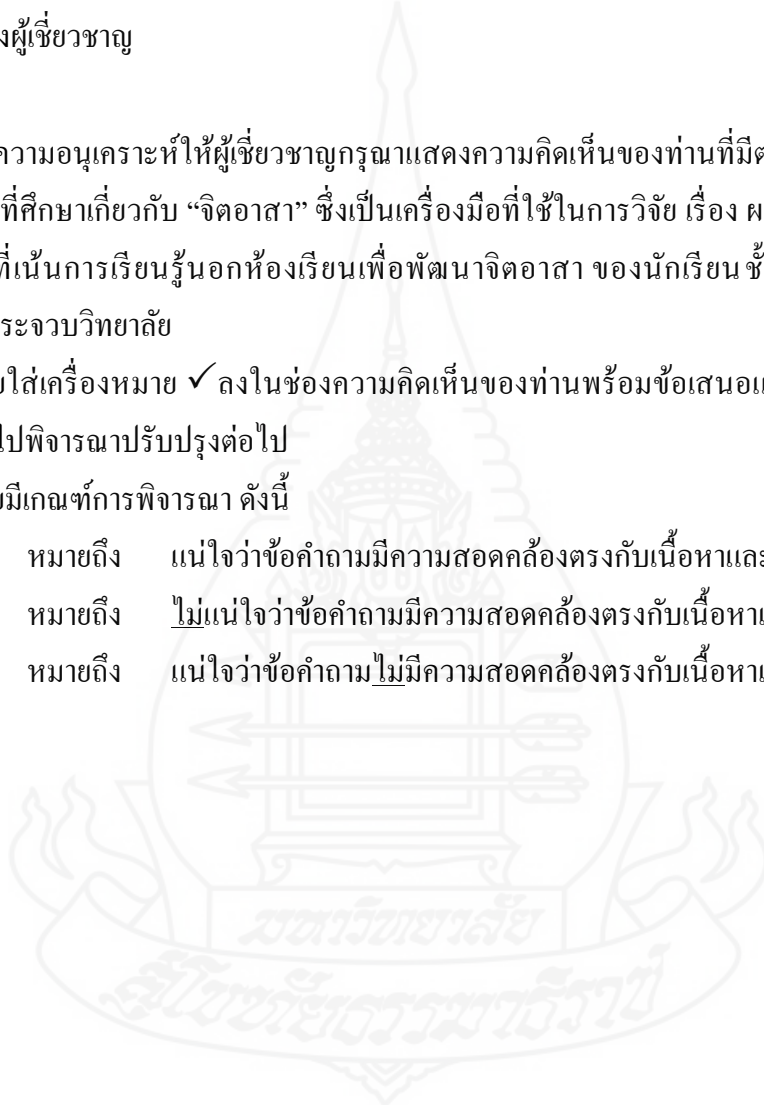
คำชี้แจง

ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญกรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแบบสอบถามเพื่อวัดตัวแปรที่ศึกษาเกี่ยวกับ “จิตอาสา” ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย

โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องตรงกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องตรงกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องตรงกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์

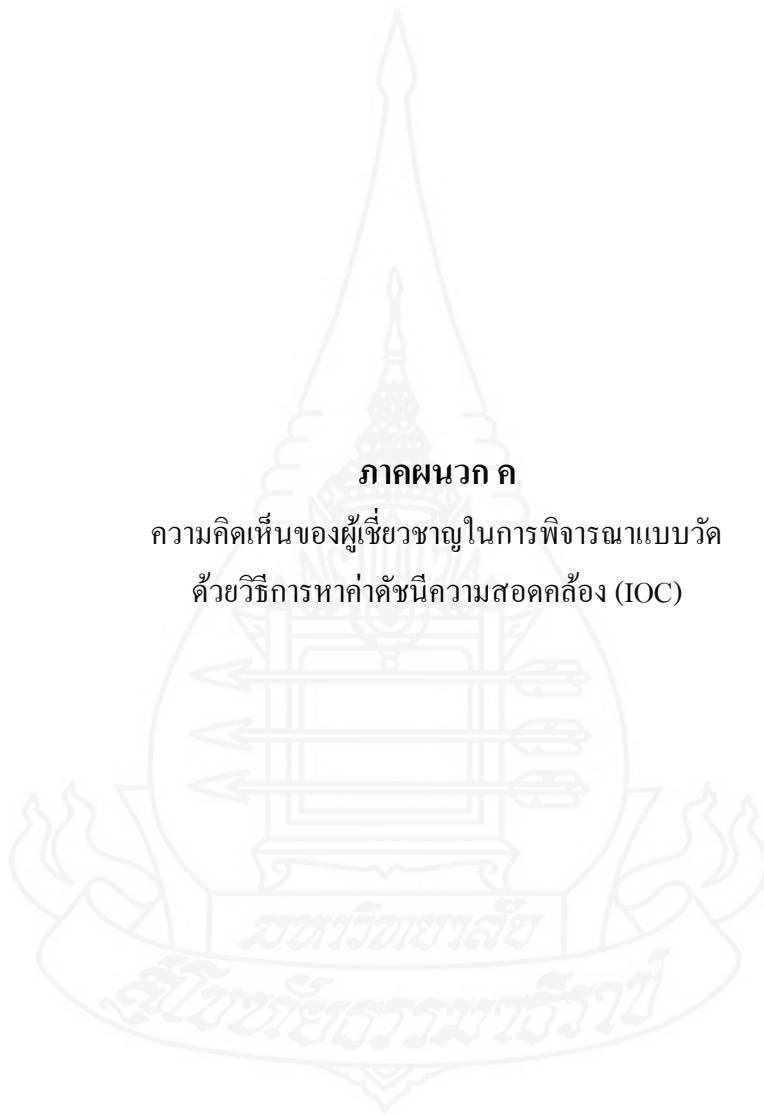

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น					
1	ข้าพเจ้าแบ่งปันอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน				
2	ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนขอความช่วยเหลือ				
3	เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนถูกรังแกข้าพเจ้าจะเฉยๆ ไม่สนใจ				
4	ถ้าข้าพเจ้าเล่นเกมอยู่ หากผู้ปกครองให้ช่วยงาน ข้าพเจ้าจะไม่สนใจ				
5	เมื่อเพื่อนรู้สึกไม่สบายใจข้าพเจ้าจะคอยปลอบใจ				
6	เมื่อเพื่อนสอบไม่ผ่านข้าพเจ้าให้กำลังใจเพื่อนเสมอ				
7	ข้าพเจ้าอาสาช่วยคุณครูถือของด้วยความเต็มใจ				
8	ข้าพเจ้าร่วมบริจาคเงินให้ผู้ด้อยโอกาสอยู่เสมอ				
9	ข้าพเจ้าช่วยสอนการบ้านเพื่อนด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน				
10	ข้าพเจ้าเก็บของได้จะส่งคืนเจ้าของเสมอ				
ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม					
11	ข้าพเจ้าช่วยทำงานส่วนรวมจนเสร็จแล้วจึงทำการบ้านของข้าพเจ้า				
12	ข้าพเจ้าปิดไฟ ปิดพัดลม หลังจากเลิกเรียนหรือย้ายไปเรียนห้องอื่น				
13	ข้าพเจ้าทำหน้าที่เวรห้องที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ				
14	เมื่อข้าพเจ้าพบขยะตกอยู่ตามถนน หรือบริเวณอื่นๆ ข้าพเจ้าจะเก็บไปทิ้งในถังขยะ				
15	ข้าพเจ้าชอบอาสาช่วยงานต่างๆ ของโรงเรียนด้วยความเต็มใจ				
16	ข้าพเจ้าจะตักเตือนเมื่อเพื่อนขีดเขียนบน โต๊ะ				

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
17	ข้าพเจ้าจะแจ้งคุณครูเมื่อพบสมบัติของโรงเรียนชำรุดเสียหาย				
18	ข้าพเจ้ายินดีที่จะช่วยเหลือกิจกรรมส่วนรวมเมื่อมีค่าตอบแทนเป็นเงินให้ข้าพเจ้า				
19	ข้าพเจ้ารู้สึกเฉยๆ และไม่ตักเตือนเพื่อน เมื่อเพื่อนทิ้งขยะไม่ลงถังขยะ				
20	ข้าพเจ้ายินดีเมื่อคุณครูขอให้ช่วยทำความสะอาดสถานที่อื่นนอกห้องเรียน				
ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม					
21	เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้ายินดีช่วยงานต่างๆ ของวัด เช่น ช่วยเก็บขยะในวัด กวาดลานวัด				
22	ข้าพเจ้ายินดีช่วยชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว				
23	ข้าพเจ้าไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ที่ชุมชนจัดขึ้น				
24	ข้าพเจ้าไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ				
25	ข้าพเจ้าช่วยดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม				
26	เมื่อชุมชนขอความร่วมมือข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ				
27	ข้าพเจ้าไม่ชอบเข้าร่วมโครงการปลูกป่าโกงกาง				
28	ข้าพเจ้าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน เช่น ไม่เผาขยะ และไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง				
29	ข้าพเจ้าช่วยเก็บขยะรักษาความสะอาดบริเวณชายหาด				
30	ข้าพเจ้ายินดีช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคม				

ภาคผนวก ค

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาแบบวัด
ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ตารางแสดงความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่พิจารณาแบบวัดจิตอาสา

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	$\sum R$	IOC	แปลผล
ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น							
1	ข้าพเจ้าแบ่งปันอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2	ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนขอความช่วยเหลือ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3	เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนถูกรังแกข้าพเจ้าจะเฉยๆ ไม่สนใจ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4	ถ้าข้าพเจ้าเล่นเกมอยู่ หากผู้ปกครองให้ช่วยงาน ข้าพเจ้าจะไม่สนใจ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5	เมื่อเพื่อนรู้สึกไม่สบายใจข้าพเจ้าจะคอยปลอบใจ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
6	เมื่อเพื่อนสอบไม่ผ่านข้าพเจ้าให้กำลังใจเพื่อนเสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
7	ข้าพเจ้าอาสาช่วยคุณครูถือของด้วยความเต็มใจ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
8	ข้าพเจ้าร่วมบริจาคเงินให้ผู้ด้อยโอกาสอยู่เสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
9	ข้าพเจ้าช่วยสอนการบ้านเพื่อนด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
10	ข้าพเจ้าเก็บของได้จะส่งคืนเจ้าของเสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม							
11	ข้าพเจ้าช่วยทำงานส่วนรวมจนเสร็จแล้วจึงทำการบ้านของข้าพเจ้า	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
12	ข้าพเจ้าปิดไฟ ปิดพัดลม หลังจากเลิกเรียนหรือย้ายไปเรียนห้องอื่น	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

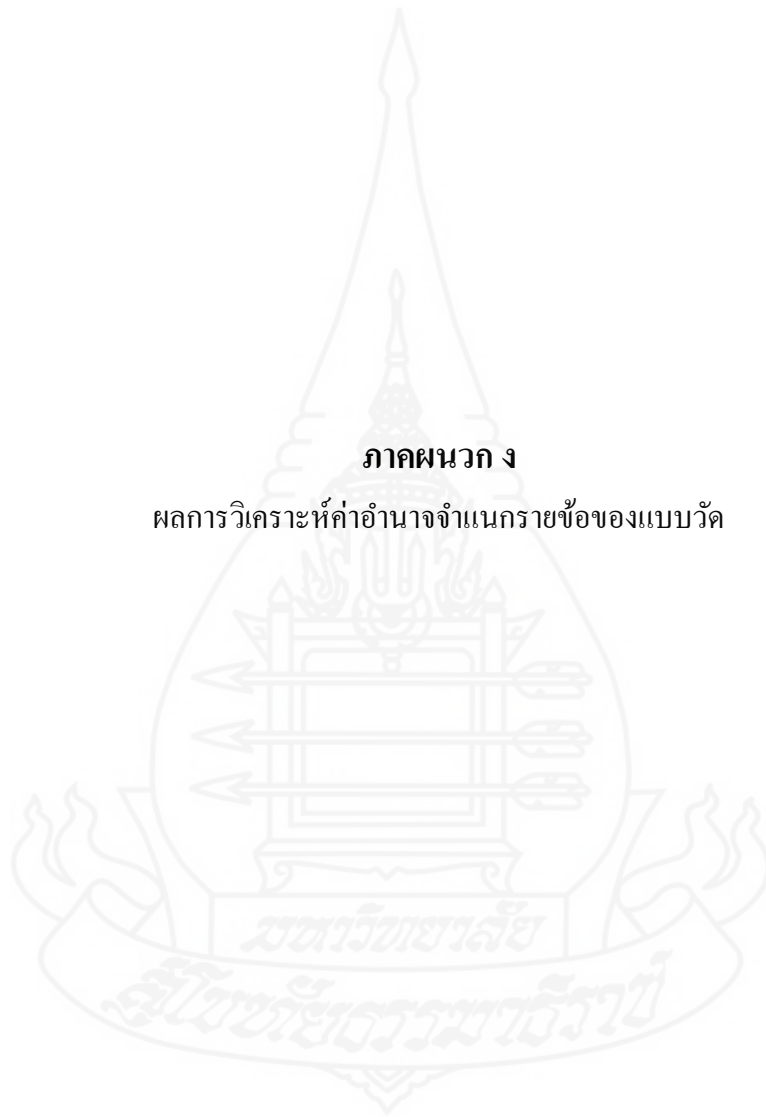

ข้อ	ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	$\sum R$	IOC	แปลผล
13	ข้าพเจ้าทำหน้าที่เวรห้องที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
14	เมื่อข้าพเจ้าพบขยะตกอยู่ตามถนน หรือบริเวณอื่นๆ ข้าพเจ้าจะเก็บไปทิ้งในถังขยะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
15	ข้าพเจ้าชอบอาสาช่วยงานต่างๆ ของโรงเรียนด้วยความเต็มใจ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
16	ข้าพเจ้าจะตักเตือนเมื่อเพื่อนจิกเขียนบนโต๊ะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
17	ข้าพเจ้าจะแจ้งคุณครูเมื่อพบสมบัติของโรงเรียนชำรุดเสียหาย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
18	ข้าพเจ้ายินดีที่จะช่วยเหลือกิจกรรมส่วนรวมเมื่อมีค่าตอบแทนเป็นเงินให้ข้าพเจ้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
19	ข้าพเจ้ารู้สึกเฉยๆ และไม่ตักเตือนเพื่อน เมื่อเพื่อนทิ้งขยะไม่ลงถังขยะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
20	ข้าพเจ้ายินดีเมื่อคุณครูขอให้ช่วยทำความสะอาดสถานที่อื่นนอกห้องเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม							
21	เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้ายินดีช่วยงานต่างๆ ของวัด เช่น ช่วยเก็บขยะในวัด กวาดลานวัด	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
22	ข้าพเจ้ายินดีช่วยชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
23	ข้าพเจ้าไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ที่ชุมชนจัดขึ้น	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
24	ข้าพเจ้าไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
25	ข้าพเจ้าช่วยดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ข้อ	ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	$\sum R$	IOC	แปลผล
26	เมื่อชุมชนขอความร่วมมือข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
27	ข้าพเจ้าไม่ชอบเข้าร่วม โครงการปลูกป่าโกงกาง	+1	-1	0	0	0	ใช้ไม่ได้
28	ข้าพเจ้านุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน เช่น ไม่เผาขยะ และไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
29	ข้าพเจ้าช่วยเก็บขยะรักษาความสะอาดบริเวณชายหาด	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
30	ข้าพเจ้ายินดีช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบวัด

ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบวัดจิตอาสา

แบบวัดข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	แบบวัดข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.333	16	.427
2	.385	17	.546
3	.319	18	.689
4	.634	19	.635
5	.294	20	.594
6	.558	21	.780
7	.299	22	.490
8	.360	23	.269
9	.610	24	.459
10	.544	25	.387
11	.267	26	.545
12	.757	27	.441
13	.628	28	.728
14	.648	29	.573
15	.602		

ภาคผนวก จ
แบบวัดจิตอาสา

แบบวัดจิตอาสา

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

เพศ

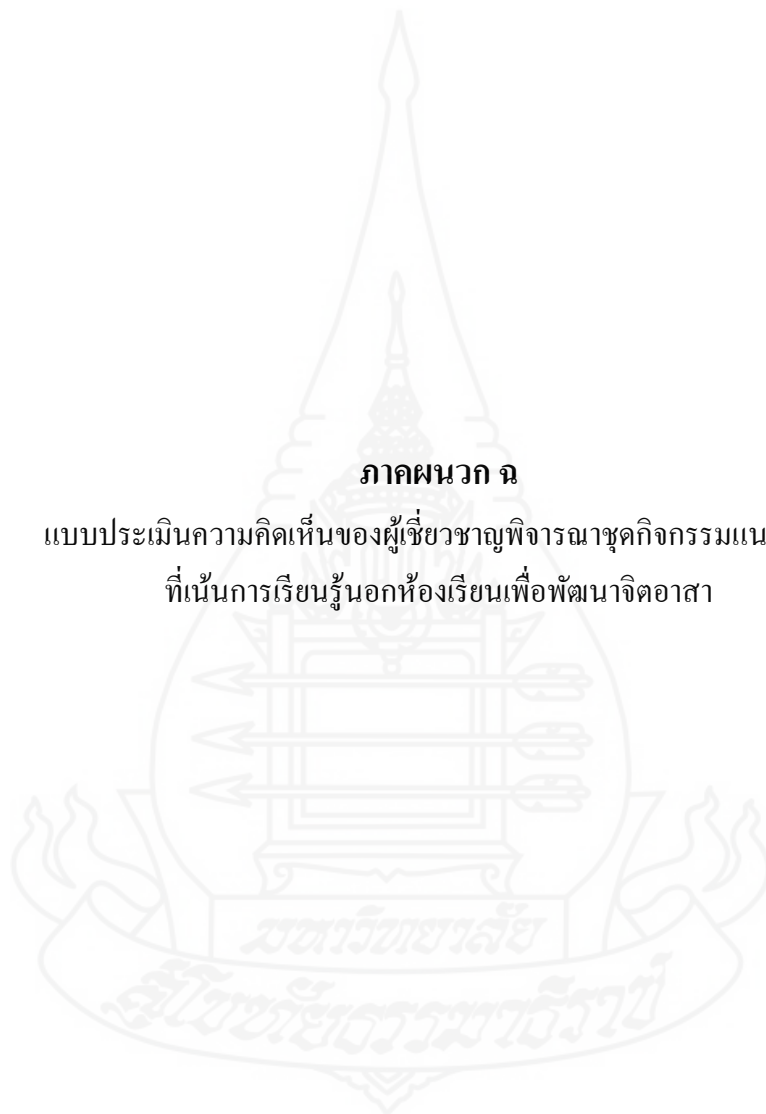
 ชาย หญิง

ข้อ	คำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	แทบไม่เคย
ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น						
1	ข้าพเจ้าแบ่งปันอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน					
2	ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนขอความช่วยเหลือ					
3	เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนถูกรังแกข้าพเจ้าจะเฉยๆ ไม่สนใจ					
4	ถ้าข้าพเจ้าเล่นเกมอยู่ หากผู้ปกครองให้ช่วยงานข้าพเจ้าจะไม่สนใจ					
5	เมื่อเพื่อนรู้สึกไม่สบายใจข้าพเจ้าจะคอยปลอบใจ					
6	เมื่อเพื่อนสอบไม่ผ่านข้าพเจ้าให้กำลังใจเพื่อนเสมอ					
7	ข้าพเจ้าอาสาช่วยคุณครูถือของด้วยความเต็มใจ					
8	ข้าพเจ้าร่วมบริจาคเงินให้ผู้ด้อยโอกาสอยู่เสมอ					
9	ข้าพเจ้าช่วยสอนการบ้านเพื่อนด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน					
10	ข้าพเจ้าเก็บของได้จะส่งคืนเจ้าของเสมอ					
ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม						
11	ข้าพเจ้าช่วยทำงานส่วนรวมจนเสร็จแล้วจึงทำการบ้านของข้าพเจ้า					
12	ข้าพเจ้าปิดไฟ ปิดพัดลม หลังจากเลิกเรียนหรือย้ายไปเรียนห้องอื่น					
13	ข้าพเจ้าทำหน้าที่เวรห้องที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ					
14	เมื่อข้าพเจ้าพบขยะตกอยู่ตามถนน หรือบริเวณอื่นๆ ข้าพเจ้าจะเก็บไปทิ้งในถังขยะ					

ข้อ	คำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
		ทุก ครั้ง	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	นานๆ ครั้ง	แทบ ไม่เคย
15	ข้าพเจ้าชอบอาสาช่วยงานต่างๆ ของโรงเรียนด้วยความเต็มใจ					
16	ข้าพเจ้าจะตักเตือนเมื่อเพื่อนผิดเขียนบนโต๊ะ					
17	ข้าพเจ้าจะแจ้งคุณครูเมื่อพบสมบัติของโรงเรียนชำรุดเสียหาย					
18	ข้าพเจ้ายินดีที่จะช่วยเหลือกิจกรรมส่วนรวมเมื่อมีค่าตอบแทนเป็นเงินให้ข้าพเจ้า					
19	ข้าพเจ้ารู้สึกเฉยๆ และไม่ตักเตือนเพื่อน เมื่อเพื่อนทิ้งขยะไม่ลงถังขยะ					
20	ข้าพเจ้ายินดีเมื่อคุณครูขอให้ช่วยทำความสะอาดสถานที่อื่นนอกห้องเรียน					
ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคม						
21	เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้ายินดีช่วยงานต่างๆ ของวัด เช่น ช่วยเก็บขยะในวัด กวาดลานวัด					
22	ข้าพเจ้ายินดีช่วยชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว					
23	ข้าพเจ้าไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ที่ชุมชนจัดขึ้น					
24	ข้าพเจ้าไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ					
25	ข้าพเจ้าช่วยดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม					
26	เมื่อชุมชนขอความร่วมมือข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ					
27	ข้าพเจ้าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน เช่น ไม่เผาขยะและไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง					
28	ข้าพเจ้าช่วยเก็บขยะรักษาความสะอาดบริเวณชายหาด					
29	ข้าพเจ้ายินดีช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคม					

ภาคผนวก ฉ

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพิจารณาชุดกิจกรรมแนะแนว
ที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา

ตารางแสดงผลการประเมินความเหมาะสมของ
ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา
กิจกรรมที่ 1 แรغبันดาลใจที่ยิ่งใหญ่ (ปฐมนิเทศ)

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับความ เหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ชื่อกิจกรรม แรغبันดาลใจที่ยิ่งใหญ่ (ปฐมนิเทศ)	4	5	5	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
แนวคิด มีเนื้อหาสาระ ครบถ้วน ชัดเจน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
วัตถุประสงค์ มีความชัดเจน วัดได้ และ สอดคล้องกับชื่อเรื่อง	5	5	4	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
ระยะเวลา มีความเหมาะสม ในการจัดกิจกรรม	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
ขั้นตอนการจัดกิจกรรม มีลำดับขั้นตอน ชัดเจน ปฏิบัติได้ เหมาะสมกับ ระยะเวลา และ นำไปสู่การบรรลุ วัตถุประสงค์	5	5	4	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ สอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์ กระตุ้นความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
การวัดและประเมินผล ใช้วิธีการที่ เหมาะสม ครอบคลุมวัตถุประสงค์	4	4	5	4.33	0.58	เหมาะสมมาก
เฉลี่ยรวม				4.76	0.33	เหมาะสมมากที่สุด

ตารางแสดงผลการประเมินความเหมาะสมของ
ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา
กิจกรรมที่ 2 จิตอาสาสร้างรายได้

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับความ เหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ชื่อกิจกรรม จิตอาสาสร้างรายได้	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
แนวคิด มีเนื้อหาสาระ ครบถ้วน ชัดเจน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
วัตถุประสงค์ มีความชัดเจน วัดได้ และ สอดคล้องกับชื่อเรื่อง	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
ระยะเวลา มีความเหมาะสม ในการจัดกิจกรรม	4	5	4	4.33	0.58	เหมาะสมมาก
ขั้นตอนการจัดกิจกรรม มีลำดับขั้นตอน ชัดเจน ปฏิบัติได้ เหมาะสมกับระยะเวลา และ นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์	4	5	5	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ สอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์ กระตุ้นความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
การวัดและประเมินผล ใช้วิธีการที่ เหมาะสม ครอบคลุมวัตถุประสงค์	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
เฉลี่ยรวม				4.86	0.16	เหมาะสมมากที่สุด

ตารางแสดงผลการประเมินความเหมาะสมของ
ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา
กิจกรรมที่ 3 มีโรงเรียน มีเพื่อน มีน้ำใจเรา

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับความ เหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ชื่อกิจกรรม มีโรงเรียน มีเพื่อน มีน้ำใจเรา	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
แนวคิด มีเนื้อหาสาระ ครบถ้วน ชัดเจน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
วัตถุประสงค์ มีความชัดเจน วัดได้ และ สอดคล้องกับชื่อเรื่อง	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
ระยะเวลา มีความเหมาะสม ในการจัดกิจกรรม	5	4	4	4.33	0.58	เหมาะสมมาก
ขั้นตอนการจัดกิจกรรม มีลำดับขั้นตอน ชัดเจน ปฏิบัติได้ เหมาะสมกับระยะเวลา และ นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ สอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์ กระตุ้นความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
การวัดและประเมินผล ใช้วิธีการที่ เหมาะสม ครอบคลุมวัตถุประสงค์	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
เฉลี่ยรวม				4.90	0.08	เหมาะสมมากที่สุด

**ตารางแสดงผลการประเมินความเหมาะสมของ
ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา
กิจกรรมที่ 4 ต้นแบบที่ดีมีค่ามากกว่าคำสอน**

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับความ เหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ชื่อกิจกรรม ต้นแบบที่ดีมีค่ามากกว่า คำสอน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
แนวคิด มีเนื้อหาสาระ ครบถ้วน ชัดเจน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
วัตถุประสงค์ มีความชัดเจน วัดได้ และ สอดคล้องกับชื่อเรื่อง	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
ระยะเวลา มีความเหมาะสม ในการจัดกิจกรรม	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
ขั้นตอนการจัดกิจกรรม มีลำดับขั้นตอน ชัดเจน ปฏิบัติได้ เหมาะสมกับระยะเวลา และ นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ สอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์ กระตุ้นความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
การวัดและประเมินผล ใช้วิธีการที่ เหมาะสม ครอบคลุมวัตถุประสงค์	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
เฉลี่ยรวม				5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด

**ตารางแสดงผลการประเมินความเหมาะสมของ
ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา
กิจกรรมที่ 5 ชายหาดน่าเที่ยวเพราะมือเรา**

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับความ เหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ชื่อกิจกรรม ชายหาดน่าเที่ยวเพราะมือเรา	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
แนวคิด มีเนื้อหาสาระ ครบถ้วน ชัดเจน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
วัตถุประสงค์ มีความชัดเจน วัดได้ และ สอดคล้องกับชื่อเรื่อง	5	5	4	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
ระยะเวลา มีความเหมาะสม ในการจัดกิจกรรม	5	5	4	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
ขั้นตอนการจัดกิจกรรม มีลำดับขั้นตอน ชัดเจน ปฏิบัติได้ เหมาะสมกับระยะเวลา และ นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์	4	5	5	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ สอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์ กระตุ้นความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
การวัดและประเมินผล ใช้วิธีการที่ เหมาะสม ครอบคลุมวัตถุประสงค์	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
เฉลี่ยรวม				4.86	0.25	เหมาะสมมากที่สุด

**ตารางแสดงผลการประเมินความเหมาะสมของ
ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา
กิจกรรมที่ 6 วัดคุณธรรม ความสะอาดคู่เรา**

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับความ เหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ชื่อกิจกรรม วัดคุณธรรม ความสะอาด คู่เรา	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
แนวคิด มีเนื้อหาสาระ ครบถ้วน ชัดเจน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
วัตถุประสงค์ มีความชัดเจน วัดได้ และ สอดคล้องกับชื่อเรื่อง	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
ระยะเวลา มีความเหมาะสม ในการจัดกิจกรรม	5	5	4	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
ขั้นตอนการจัดกิจกรรม มีลำดับขั้นตอน ชัดเจน ปฏิบัติได้ เหมาะสมกับระยะเวลา และ นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ สอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์ กระตุ้นความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
การวัดและประเมินผล ใช้วิธีการที่ เหมาะสม ครอบคลุมวัตถุประสงค์	5	5	4	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
เฉลี่ยรวม				4.90	0.16	เหมาะสมมากที่สุด

**ตารางแสดงผลการประเมินความเหมาะสมของ
ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา
กิจกรรมที่ 7 ไครเดื่อดร๊อนเราช่วยเพราะใจรัก**

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับความ เหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ชื่อกิจกรรม ไครเดื่อดร๊อนเราช่วยเพราะใจรัก	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
แนวคิด มีเนื้อหาสาระ ครบถ้วน ชัดเจน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
วัตถุประสงค์ มีความชัดเจน วัดได้ และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
ระยะเวลา มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
ขั้นตอนการจัดกิจกรรม มีลำดับขั้นตอนชัดเจน ปฏิบัติได้ เหมาะสมกับระยะเวลา และ นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ สอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์ กระตุ้นความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
การวัดและประเมินผล ใช้วิธีการที่เหมาะสม ครอบคลุมวัตถุประสงค์	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
เฉลี่ยรวม				5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด

ตารางแสดงผลการประเมินความเหมาะสมของ
ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาจิตอาสา
กิจกรรมที่ 8 คุณค่าของผู้ให้ (ปัจฉิมนิเทศ)

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับความ เหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ชื่อกิจกรรม คุณค่าของผู้ให้ (ปัจฉิมนิเทศ)	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
แนวคิด มีเนื้อหาสาระ ครบถ้วน ชัดเจน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
วัตถุประสงค์ มีความชัดเจน วัดได้ และ สอดคล้องกับชื่อเรื่อง	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
ระยะเวลา มีความเหมาะสม ในการจัดกิจกรรม	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
ขั้นตอนการจัดกิจกรรม มีลำดับขั้นตอน ชัดเจน ปฏิบัติได้ เหมาะสมกับระยะเวลา และ นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ สอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์ กระตุ้นความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
การวัดและประเมินผล ใช้วิธีการที่ เหมาะสม ครอบคลุมวัตถุประสงค์	4	5	4	4.33	0.58	เหมาะสมมาก
เฉลี่ยรวม				4.90	0.08	เหมาะสมมากที่สุด

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวชาลิญา กลิ่นจกกล
วัน เดือน ปีเกิด	8 มีนาคม 2518
สถานที่เกิด	อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2555 ศษ.บ. การวัดผลและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2559 ศษ.บ. การแนะแนว มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2562 ศษ.ม. (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนประจวบวิทยาลัย ตำบลประจวบ อำเภอเมืองประจวบ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ตำแหน่ง	ครูแนะแนว

